

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POŽÁRNÍ OCHRANA A TECHNICKÉ VYBAVENÍ
JEDNOTEK SBORŮ DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
VE VYBRANÝCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH
CELČÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE A HORNÍHO
RAKOUSKA**

Autor práce: Jakub Komžák

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jakub Komžák

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Požární ochrana a technické vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů ve vybraných územních samosprávných celcích Jihočeského kraje a Horního Rakouska

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Fire Protection and Technical Equipment of Units of the Volunteer Fire Brigades in Selected Territorial Self-Governing Units of the South Bohemian Region and Upper Austria

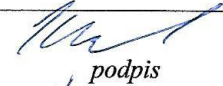

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.

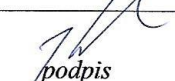
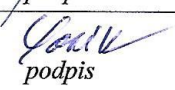

Datum zadání bakalářské práce: duben 2023

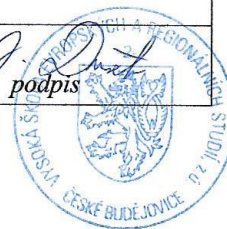
Cíl bakalářské práce:

Cílem práce je porovnání organizace a vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů v Horní Plané a Ulrichsbergu na základně předchozího zmapování systému dobrovolných hasičských jednotek v Jihočeském kraji a Horním Rakousku.

Student: Jakub Komžák	25. 4. 2023 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.	25. 4. 2023 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	27. 5. 2023 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	23. 5. 2023 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	23. 5. 2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Aleš Kudlákovi, Ph.D. za cenné rady, trpělivost, věnovaný čas, věcné připomínky a metodické vedení práce. Mé poděkování také patří členům Jednotky sboru dobrovolných hasičů Horní Planá a FF Ulrichsberg za pomoc a ochotu při výzkumném šetření.

ABSTRAKT

KOMŽÁK, J. *Požární ochrana a technické vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů ve vybraných územních samosprávných celcích Jihočeského kraje a Horního Rakouska: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 82 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.

Klíčová slova: požární ochrana, jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, Frewillige Feuerwehr, požární technika, Horní Rakousko

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku organizace a technického vybavení jednotek sboru dobrovolných hasičů ve vybraných samosprávných celcích Jihočeského kraje a Horního Rakouska z perspektivy legislativy a samotných členů sborů.

V teoretické části autor prostřednictvím literární rešerše zkoumá organizaci požární ochrany v České republice s důrazem na jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí a jejich technické vybavení. Stejným přístupem autor rovněž analyzuje organizaci požární ochrany a technické vybavení u Freiwillige Feuerwehr v Horním Rakousku.

První část praktické části obsahuje charakteristiku dvou vybraných jednotek požární ochrany. Druhá část poté shrnuje výsledky dotazníkového šetření mezi členy jednotek požární ochrany z Horní Plané a Ulrichsbergu, které jsou následně použity k provedení SWOT analýzy.

V diskuzi autor reflektuje získané poznatky a navrhuje možná řešení pro zlepšení současné situace v oblasti požární ochrany jak v České republice, tak v Horním Rakousku.

ABSTRACT

KOMŽÁK, J. *Fire Protection and Technical Equipment of Units of the Volunteer Fire Brigades in Selected Territorial Self-Governing Units of the South Bohemian Region and Upper Austria: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2024. 82 pgs. Supervisor: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.

Key words: Fire Protection, Volunteer Fire Brigades, Frewillige Feuerwehr, Fire Appliances, Upper Austria

The bachelor thesis focuses on the issue of organization and technical equipment of voluntary fire brigade units in selected municipalities in the South Bohemian Region of the Czech Republic and Upper Austria from the perspective of legislation and the members of the brigades themselves.

In the theoretical part, the author conducts a literary review to examine the organization of fire protection in the Czech Republic, with an emphasis on voluntary fire brigade units in municipalities and their technical equipment. Using the same approach, the author also analyzes the organization of fire protection and technical equipment in the Freiwillige Feuerwehr in Upper Austria.

The first part of the practical section includes a characterization of two selected fire brigade units. The second part of the practical section then summarizes the results of a questionnaire survey among members of the fire brigade units from Horní Planá and Ulrichsberg, which are subsequently used to conduct a SWOT analysis.

In the discussion, the author reflects on the findings and proposes possible solutions to improve the current situation in the field of fire protection in both the Czech Republic and Upper Austria.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Organizace jednotek sboru dobrovolných hasičů v České republice.....	13
2.1 Jednotky požární ochrany.....	13
2.1.1 Druhy jednotek požární ochrany	13
2.1.2 Kategorie jednotek požární ochrany	15
2.2 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce.....	17
2.2.1 Zřizovatel a financování.....	17
2.2.2 Organizace.....	18
2.2.3 Odborná příprava	20
2.2.4 Technické prostředky požární ochrany	23
3 Organizace jednotek dobrovolných sborů v Horním Rakousku	25
3.1 Systém požární ochrany	25
3.1.1 Celostátní úroveň	25
3.1.2 Spolková země Horní Rakousko.....	26
3.1.3 Druhy hasičských sborů	30
3.2 Freiwillige Feuerwehr	32
3.2.1 Zřizovatel a financování.....	32
3.2.2 Organizace.....	33
3.2.3 Odborná příprava	35
3.2.4 Technické prostředky požární ochrany	36
4 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Horní Planá	38
4.1 Zřizovatel.....	38
4.2 Kategorie JPO a personální obsazení	38
4.3 Požární technika	38
4.4 Statistika mimořádných událostí	40
5 Freiwillige Feuerwehr Ulrichsberg	41

5.1	Zřizovatel.....	41
5.2	Členská základna	41
5.3	Požární technika	41
5.4	Statistika mimořádných událostí	42
6	Dotazníkové šetření a SWOT analýza	44
6.1	SWOT JSDHO Horní Planá a Fullerův trojúhelník	45
6.1.1	Silné stránky	45
6.1.2	Slabé stránky	46
6.1.3	Příležitosti	47
6.1.4	Hrozby.....	48
6.1.5	Výsledek SWOT analýzy JSDHO Horní Planá	49
6.2	SWOT FF Ulrichsberg a Fullerův trojúhelník	50
6.2.1	Silné stránky.....	50
6.2.2	Slabé stránky	51
6.2.3	Příležitosti	52
6.2.4	Hrozby.....	53
6.2.5	Výsledek SWOT analýzy FF Ulrichsberg.....	54
6.3	Vzájemné dotazníkové šetření.....	54
6.3.1	Pohled členů FF Ulrichsberg na český systém PO.....	55
6.3.1	Pohled členů JSDHO Horní Planá na hornorakouský systém PO	55
7	Diskuze.....	57
	Závěr	62
	Seznam použitých zdrojů	64
	Seznam zkratek	70
	Seznam tabulek a obrázků.....	71
	Přílohy	73

Úvod

Hasičské sbory jsou neodmyslitelnou součástí společenské struktury, zajišťující ochranu majetku a životů občanů před požáry a dalšími mimořádnými událostmi. Historicky se vývoj těchto sborů odvíjel v zemích střední Evropy pod vlivem různých faktorů, včetně historických událostí a legislativních změn. Česká republika a Rakousko, dříve jednotný státní útvar, sdílely podobný vývoj v oblasti požární ochrany, přesto se od rozdělení vyvíjely na základě vlastních potřeb a legislativních rámců. Za společné počátky požární ochrany lze označit “ohňový patent” z roku 1751, dále Řád k hašení ohně (1787) od Josefa II a zákon z roku 1867, který byl základem pro sdružování nevýdělečných společností a spolků.¹

Téma této práce vychází z osobního zájmu a profesního angažmá autora, který je nejen velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v jihočeském pohraničí, ale také městským zastupitelem. Autor této práce se potýká s výzvami spojenými s požární ochranou v rozsáhlé oblasti, která se rozkládá u státní hranice s Horním Rakouskem. Tato specifická lokalita zahrnuje nejen obtížně přístupnou horskou oblast na území Národního parku Šumava, ale také rozsáhlé katastrální území, kde se střetávají přírodní podmínky a specifický terén, čímž vytváří komplexní výzvu pro požární ochranu.

Aktualita tématu je nepopíratelná. Vlivem klimatických změn a nedávného velkého požáru v Národním parku České Švýcarsko, jehož dopady sahaly i do vybraného zkoumaného území, se stává požární ochrana nezbytně aktuální a naléhavá. Navíc, na základě mezinárodního cvičení Forest Fire Drill 2017, je patrné, že přeshraniční spolupráce mezi hasiči se stává klíčovým faktorem v zajištění bezpečnosti a ochrany životního prostředí.

Pro řídké osídlené a rozsáhlé pohraniční oblasti Jihočeského kraje jsou typické dlouhé dojezdové vzdálenosti hasičských jednotek k místu zásahu. Zde je na místě, aby se využívala příhraniční pomoc k záchranným a likvidačním pracím. K dosažení efektivní spolupráce, která musí vycházet z oficiálních dohod, je důležitým základem vzájemná znalost systému požární ochrany. Navzdory historickým kořenům

¹ VYSOCKÝ, J. *Základy hasičstva. Rukověť pro československé větší i menší obce, obecní úředníky, jakož i sbory hasičské a jednoty tělocvičné*. Obnovené vydání. Praha: MV - GR HZS ČR, 2020, s 8. ISBN 978-80-7616-055-2.

a geografické blízkosti nemusí být bohužel čeští a hornorakouští hasiči seznámeni s rozdíly na obou stranách hranice.

Cílem autora je provést porovnání vybraných jednotek požární ochrany, Horní Plané a Ulrichsbergu, na základě sestavené SWOT analýzy. Potřebná data budou získána prostřednictvím výzkumného šetření, které se zaměří na názory a postoje hasičů z obcí Horní Planá a Ulrichsberg ohledně aktuálního stavu organizace požární ochrany a technického vybavení ve svých regionech.

Zároveň bude provedena analýza příslušné legislativy a relevantní literatury o organizaci požární ochrany a technického vybavení jednotek sboru dobrovolných hasičů v obcích České republiky a Freiwillige Feuerwehr v Horních Rakousích. Na závěr proběhne vyhodnocení zjištěných skutečností s autorovo návrhem na případné změny.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem práce je porovnání organizace a vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů v Horní Plané a Ulrichsbergu na základně předchozího zmapování systému dobrovolných hasičských jednotek v České republice a Horním Rakousku.

Základem pro teoreticko-metodickou část je důkladná rešerše odborné literatury, článků a legislativy v oblasti požární ochrany. Cílem bylo získat nezbytné informace a poznatky pro následné psaní textu. Rešerše představuje seznam relevantní literatury k danému tématu a zahrnuje prozkoumání různých informačních zdrojů.²

Organizace požární ochrany v České republice a Horním Rakousku je řešena v samostatných hlavních kapitolách. Podkapitoly se zaměří na charakteristiku systému a konkrétní aspekty u jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí a Freiwillige Feuerwehr jako je zřizování a financování, početní stavy členů, odborná příprava a vybavení požární technikou.

Úvodní kapitola praktické části je zaměřena na charakteristiku dvou vybraných jednotek požární ochrany, Horní Plané a Ulrichsbergu. Následující kapitola obsahuje dvě SWOT analýzy, pro každou jednotku požární ochrany, jednu zaměřenou na jejich organizaci a technické vybavení. SWOT analýza je metoda kvalitativního hodnocení, která identifikuje interní silné a slabé stránky organizace a externí příležitosti a hrozby.³ Data do SWOT analýzy byly získány pomocí dotazníkové šetření s otevřenými otázkami.

Autor dále použil Fullerovu metodu, ve které byly k jednotlivým kritériím přiřazeny váhy nebo důležitosti. Metoda je využívána k objektivnímu vyhodnocení a zvážení různých faktorů při rozhodovacích procesech a návrhu strategie.⁴ Výsledné váhy z Fullerovy metody byly navzájem komparovány, tedy autorem práce hledány podobnosti a rozdíly mezi zkoumanými subjekty.⁵

² KOLEKTIV AUTORŮ. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. *Jak psát vysokoškolské závěrečné práce* [online]. 2009, 35 s. Dostupné také z: https://www.fa.vutbr.cz/home/UT/TEA/TEA/Teorie_a_estetika_architektury/Entries/2012/3/16_Jak_psat_vysokoskolske_zaverecne_prace_files/INSTRUKCE-1.pdf

³ KRÖMER, A., MUSIAL, P., FOLWARCZNY, L. *Mapování rizik*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, s 7. ISBN 978-80-7385-086-9.

⁴ KRÖMER, A., MUSIAL, P., FOLWARCZNY, L. *Mapování rizik*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, s 14-16. ISBN 978-80-7385-086-9.

⁵ OCHRANA, F. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum, 2019, s 58. ISBN 978-80-246-4200-0.

V diskusi autor shrnul a zhodnotil dosažené výsledky v kontextu stanovených cílů, výzkumných otázek a teoretického rámce. Na základě vlastního posouzení autor navrhl možné úpravy nebo inovace ze zkoumané oblasti. To zahrnuje formulaci doporučení, která by mohla vést k vylepšení současné situace nebo k řešení identifikovaných problémů na základě jeho vlastního pohledu a zkušeností z provedeného výzkumu.

Výzkumné otázky:

1. Jaké negativní vlivy mohou do budoucna ohrozit činnost JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg?
2. Jaké možné vnější faktory by mohly přispět k redukci hrozeb a slabých stránek JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg?

2 Organizace jednotek sboru dobrovolných hasičů v České republice

Mezi základní úkoly jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) patří zasahovat, tj. provádět požární zásah nebo provádět záchranné a likvidační práce u mimořádných událostí.⁶ Mimořádnou událost charakterizuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“.⁷ Zde si lze představit celé spektrum událostí, kde JPO plní své úkoly, ať se jedná o požáry, dopravní nehody nebo likvidace následků, například po vichřici. Kromě těchto základních úkolů působí JPO i na úseku ochrany obyvatelstva, kde mají za úkol například evakuaci obyvatelstva, varování obyvatel nebo zajištění humanitární pomoci obyvatelstvu.⁸

2.1 Jednotky požární ochrany

Jednotka požární ochrany je hierarchicky uspořádaný organizovaný útvar, jehož tvoří hasiči, požární technika a věcné prostředky požární ochrany. Hasiči rozumíme odborně vyškolené osoby, požární technika představuje automobily a věcné prostředky požární ochrany zahrnující například osobní ochranné prostředky hasičů, různé nástroje nebo agregáty.⁹ JPO zařazené do plošného pokrytí daného kraje jsou základní složkou integrovaného systému společně s Hasičským záchranným sborem (dále jen „HZS“) České republiky (dále jen „ČR“), Policií ČR a poskytovaly zdravotnické záchranné služby.¹⁰

2.1.1 Druhy jednotek požární ochrany

V České republice definuje zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o PO“) čtyři druhy JPO. Podle druhu zřizovatele se jedná o jednotku HZS kraje, jednotku HZS podniku (dále jen „HZSp“), jednotku sboru

⁶ RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018, s. 116. ISBN 978-80-87544-91-4.

⁷ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb.

⁸ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 2. ISBN 978-80-7385-035-7.

⁹ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 1. ISBN 978-80-7385-035-7.

¹⁰ ADAMEC, V., I. BREJZOVÁ, Z. HANUŠKA a M. ŠENOVSÝ. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2022, s. 21-22. ISBN 978-80-7385-262-7.

dobrovolných hasičů obce (dále jen „JSDHO“) a jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku (dále jen „JSDHp“).¹¹

Jednotka hasičského záchranného sboru kraje

Jednotkou hasičského záchranného sboru kraje se také rozumí jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru.¹² Jednotky HZS kraje jsou začleněny do hasičských záchranných sborů krajů a jsou zřizovány státem, mají územní působnost a službu vykonávají příslušníci HZS ve služebním poměru.¹³ Stanice jednotek HZS kraje jsou rozmístěny na území kraje dle určení generálního ředitelství, které také stanovuje vnitřní uspořádání, personální stav a specializaci jednotek pro záchranné operace.¹⁴

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba je povinna zřídit jednotku hasičského záchranného sboru podniku z nařízení HZS kraje, pokud tak vyplývá z dokumentace zdolávání požáru nebo posouzení požárního nebezpečí. Jednotky HZSp jsou dislokovány v rámci podniků, pokud HZS kraje neurčí jinak. Službu zde vykonávají jako své povolání zaměstnanci právnícké nebo podnikající fyzické osoby.¹⁵ Tento druh JPO je charakteristický pro letiště, železnici, elektrárny a velké výrobní podniky.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Převážně jako organizační složka obce jsou vedeny jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Jednotku tvoří členové, kteří mohou být s obcí v pracovně právním vztahu. Povinnost zřídit JSDHO určuje obcím zákon o požární ochraně, který také specifikuje a ukládá obci další povinnosti při celkovém zajištění chodu JPO. Základnou pro členy je požární zbrojnice v katastru zřizovatele, kde je uložena požární technika a nezbytné vybavení k úspěšné likvidaci mimořádné události. Vstup a členství v jednotce funguje na bázi dobrovolnosti.¹⁶

¹¹ § 65 zákona č. 133/1985 Sb.

¹² tamtéž

¹³ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 6. ISBN 978-80-7385-035-7.

¹⁴ § 3 odst. 1 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹⁵ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 9-10. ISBN 978-80-7385-035-7.

¹⁶ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 7-9. ISBN 978-80-7385-035-7.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku

Stejně jako u HZSp i zde je zřizovatelem právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Totožná je také povinnost zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku z důvodu posouzeného požárního nebezpečí nebo z dokumentace zdolávání požárů. JSDHp má převážně dislokaci v místě podniku a její činnost je primárně určena pro potřeby podniku. Členy jednotky jsou zaměstnanci podniku, kteří ale výkon služby nevykonávají jako svoje zaměstnání.¹⁷

Vojenská hasičská jednotka

Speciálním druhem JPO je vojenská hasičská jednotka, která má dislokaci na letištích, vojenských újezdech, muničních skladech a jiných objektech Ministerstva obrany, které jako zřizovatel určuje vnitřní organizaci, vybavení, odbornou způsobilost nebo zdravotní způsobilost. Členové jednotky vykonávají službu v JPO jako své zaměstnání.¹⁸

2.1.2 Kategorie jednotek požární ochrany

V návaznosti na druh JPO jsou jednotky členěny do kategorií. Kategorie JPO určuje operační hodnotu, tj. působnost jednotky (JPO může být povolávaná i mimo území zřizovatele) a taktickou hodnotu (schopnost vykonávat určený rozsah aktivit v souladu s velikostí jednotky a disponibilní požární technikou a materiálovými prostředky). JPO jsou rozděleny do kategorií: JPO I, JPO II/1 a JPO II/2, JPO III/1 a JPO III/2, JPO IV, JPO V, JPO VI a JPO N.

Jednotky s územní působností:

- JPO I – Jednotka HZS kraje, která má stanovený výjezd od vyhlášení poplachu do 2 minut s územní působností do 20 minut.
- JPO II – JSDHO zpravidla zřizována v obcích nad 1000 obyvatel, doba výjezdu do 5 minut s územní působností 10 minut.
- JPO III – Také JSDHO s dobou výjezdu do 10 minut a stejnou hodnotou územní působnosti.

¹⁷ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 10-11. ISBN 978-80-7385-035-7.

¹⁸ § 65 zákona č. 133/1985 Sb.

Jednotky s místní působností zasahující převážně na území svého zřizovatele:

- JPO IV – HZSp s dobou výjezdu do 2 minut od vyhlášení poplachu.
- JPO V – JSDHO s výjezdem do 10 minut od vyhlášení poplachu, dislokovány zpravidla v malých obcích.
- JPO VI – JSDHp, která má na rozdíl od HZSp výjezd k mimořádné události do 10 minut.
- JPO N – Jednotka nezařazená v rámci plošného pokrytí, stejné požadavky jako u kategorie JPO V.¹⁹

Tabulka 1: Operační hodnoty dle kategorií JPO

	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
druh jednotky	HZS	JSDHO	JSDHO	HZSp	JSDHO	JSDHp
doba výjezdu (minuty)	2	5	10	2	10	10
územní působnost (minuty)	20	10	10	x	X	x

Zdroj: autor dle Čl. 2 SIAŘ GR HZS 65/2021

Statistická ročenka HZS ČR je pravidelně uvádí zajímavá čísla v rámci požární ochrany na území České republiky. Z roku 2023 vyplývají data zpracované v tabulce 2.²⁰

Tabulka 2: Počtení stavy JPO v ČR za rok 2023

Druh JPO	Počet členů	Počet JPO
HZS ČR	7826	247
HZSp	3148	93
JSDHO	79468	6063
JSDHp	1150	89
Vojenská hasičská jednotka	678	17

Zdroj: autor dle Statistické ročenky HZS ČR 2023

Do počtu členů HZS ČR jsou započítáni pouze směnovní příslušníci, počet JSDHO a JSDHp je uváděný jako součet těchto dvou druhů JPO. Z tabulky je zřejmé, že počty JSDHO všech kategorií dominantně převyšují ostatní JPO, stejně tak mají vysokou převahu v počtu členů.

¹⁹ Čl. 2 SIAŘ GR HZS 65/2021

²⁰ NEDĚLNÍKOVÁ, H. a kol. Statistická ročenka Hasičské záchranné sboru České republiky 2023 [Příloha odborného časopisu 112 číslo 3/2024]. Praha: MV – GR HZS ČR, 2024, s 20-25. Bez ISBN.

2.2 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Následující podkapitola se detailněji věnuje organizaci, odborné přípravě a technickému vybavení JSDHO.

2.2.1 Zřizovatel a financování

Jak je již zmíněno v předchozím rozdělení JPO dle druhů, zřizovatelem JSDHO jsou obce. Obec má povinnost zřídit JSDHO a zabezpečovat její akceschopnost. Zákon o PO konkrétně neuvádí, jakou formu by JSDHO měla mít, z praxe je nejčastější, že je buď součástí obecního úřadu nebo organizační složka obce.²¹ Vzhledem k velikosti katastrálního území obce, počtu obyvatel nebo stupně požárního nebezpečí může mít obec ve své vlastní působnosti víc než jednu JSDHO.

Z rozpočtu obce se zejména financují závazky, které obec musí plnit v souladu se zákony.²² Takovou povinností je zajištění finančních a materiálních prostředků JSDHO.²³ Finanční propojení mezi rozpočtem obce, státním rozpočtem republiky a rozpočtem příslušného kraje je zajištěno formou dotací a případně návratné finanční pomoci.²⁴ Ministerstvo vnitra podporuje obce účelovými dotacemi pro JSDHO, kdy obstarává finance ze státního rozpočtu. Dotace mohou být použity k pořízení nové požární techniky nebo k stavbě či rekonstrukci požárních zbrojnic.²⁵ K zabezpečení plošného pokrytí JPO poskytují vyšší územně samosprávné celky obcím finanční prostředky pro jejich JSDHO.²⁶ Data a podklady potřebné k zajištění materiálních a finančních prostředků pro JSDHO shromažďuje HZS kraje.²⁷ Dotační tituly z EU, například IROP, lze uplatnit také při pořízení nové techniky nebo výstavbě hasičské zbrojnice.²⁸ Mimo IROP se mohou JSDH prostřednictvím zřizovatelů zapojit do přeshraničních fondů typu Interreg.²⁹

²¹ § 29 zákona č. 133/1985 Sb.

²² § 9 zákona č. 250/2000 Sb.

²³ § 29 zákona č. 133/1985 Sb.

²⁴ MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000, s 70-71. ISBN 80-86199-23-1

²⁵ § 24 zákona č. 133/1985 Sb.

²⁶ § 27 zákona č. 133/1985 Sb.

²⁷ REKTOŘÍK, J. *Krizový management ve veřejné správě. Teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2004, s 132. ISBN 80-86119-83-1

²⁸ IROP - Technika pro IZS. *GŘ HZS ČR* [online]. ©2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/irop-technika-pro-izs.aspx>

²⁹ INTERREG VI-A Rakousko - Česko 2021 - 2027. *Centrum pro regionální rozvoj České republiky* [online]. ©2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/programy-preshranicni-a-nadnarodni-spoluprace-2021-2027/interreg-vi-a-rakousko-cesko-2021-2027>

2.2.2 Organizace

JSDHO se skládá z členů, kteří mají právní formu vztahu s obcí v souladu se zákoníkem práce.³⁰ Obec odměňuje členy jednotky za jejich činnost při organizačním a operačním řízení.³¹ Nařízené cvičení nebo odborná příprava je vnímána jako jiný akt ve prospěch obecného zájmu.³² V kategorii JPO II vykonávají členové službu jako své hlavní nebo vedlejší povolání a drží trvalou akceschopnost k výjezdu.³³

Člen jednotky PO musí být starší osmnácti let a zdravotně způsobilý. Členové jednotky jsou povinni:

- pečlivě a systematicky vykonávat úkoly vyplývající ze základního poslání jednotek,
- dodržovat pokyny svého nadřízeného a plnit rozkazy v průběhu zásahu na místě události, je však umožněno odmítnout provést rozkaz nebo pokyn nadřízeného v případě, že by to znamenalo páčání trestného činu,
- řídit se předpisy regulující činnost na místě zásahu,
- rozvíjet své profesní dovednosti v oblasti požární ochrany a udržovat odpovídající fyzickou kondici.

Minimální počet členů v jednotce se odvíjí dle kategorie JSDHO. Hasiči jsou organizováni v jednotce PO do různých skupin, včetně čet, družstev, družstev s menším početním stavem a skupin.

V praxi se družstvo označuje jako 1+5 (1krát velitel a 5 hasičů), zmenšené družstvo poté 1+3 (1krát velitel a 3 hasiči).³⁴ Tabulka 3 určuje minimální početní stavy JSDH, které jsou povinné pro akceschopnost jednotky PO.

³⁰ Čl. 11 SIAŘ GR HZS 65/2021

³¹ § 29 zákona č. 133/1985 Sb.

³² § 65 zákona č. 133/1985 Sb.

³³ Čl. 11 SIAŘ GR HZS 65/2021

³⁴ § 4 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb..

Tabulka 3: Minimální početní stavy u JSDHO

Funkce	Kategorie JSDH				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Velitel jednotky	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič	6	12	5	12	4
Celkem	12	24	12	24	9
Počet členů v pohotovosti pro výjezd	4	8	4	8	4

Zdroj: Příloha č.4 k vyhlášce č. 247/2001 Sb.

Jednotlivé kategorie JSDHO se dále ještě člení podle toho, kolik družstev o zmenšeném početním stavu zabezpečuje výjezd. Číslo jedna nebo dva za lomítkem označuje, zda jsou k dispozici pro výjezd vyčleněny dvě družstva 1+3 nebo pouze jedno družstvo 1+3.³⁵

Základní organizační schéma funkcí v JSDHO je následující:

- velitel jednotky,
- velitel družstva (zástupce velitele jednotky),
- velitel družstva,
- technik,
- strojník,
- starší hasič,
- hasič.³⁶

Velitel jednotky je jediný v této funkci a je nadřizen všem členům v jednotce PO. Ustanovuje ho a odvolává starosta obce, přičemž jeho způsobilost pro vykonávání této funkce je posuzována na základě vyjádření HZS kraje. Velitel jednotky PO zodpovídá zřizovateli jednotky za akceschopnost JSDHO. V operačním řízení řídí průzkum mimořádné události, stanovuje priority zásahu, rozhoduje o nasazení sil a prostředků, rozhoduje o způsobu provádění záchrany a evakuace, komunikuje s operačním střediskem.³⁷

³⁵Čl. 2 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

³⁶ HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 96. ISBN 978-80-7385-035-7

³⁷ Čl.2 SIAŘ GŘ HZS 50/2007

Velitel družstva pomáhá se zajištěním akceschopnosti, s odbornou přípravou, vedením dokumentace apod. Hlavní činnost velitele družstva je ovšem při zásazích, kdy řídí a organizuje družstvo k záchranným a likvidačním pracím.³⁸

Strojník neboli obsluha či řidič požární techniky nese odpovědnost za udržování požární techniky v plně funkčním stavu, vede dokumentaci týkající se provozu požární techniky a přidělených technických prostředků, včetně záznamu o jízdách, spotřebě paliva a evidenci skladových zásob paliv. V operačním řízení tedy strojník/řidič dopravuje družstvo na místo zásahu, kde v případě potřeby obsluhuje požární techniku například při zajištění dodávek vody na požářiště.³⁹

Velitel jednotky PO má pravomoc určit některého z členů k plnění zvláštních úkolů a tím de facto delegovat část svých povinností na ostatní členy jednotky. Jedná se o oblasti strojní, chemické, technické, spojové a informační služby. Ten poté zajišťuje například vedení dokumentace, kontrol a údržby v dané službě.⁴⁰

Na pracovních stejnokrojích nebo na jiných součástech osobního vybavení nosí členové jednotky funkční označení složené ze stříbrných rozet a stříbrné kolejničky. Jde o rozlišovací distinkci zobrazenou v příloze A.⁴¹

2.2.3 Odborná příprava

K výkonu funkcí uvedených je zapotřebí, aby člen jednotky úspěšně absolvoval odbornou přípravu. Odborné vzdělávání členů JSDHO je možno rozdělit následovně:

- 1) základní odborná příprava,
- 2) pravidelná odborná příprava,
- 3) odborná příprava k získání nebo prodloužené odborné způsobilosti,
- 4) odborná příprava v rámci specializačních kurzů.⁴²

Základní odborná příprava

Hasiči jsou oprávněni samostatně vykonávat službu při zvládnutí požárů a jiných mimořádných situací až po dokončení základní odborné přípravy. Tato příprava musí být

³⁸ Čl. 11 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

³⁹ Čl. 20 a 21 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

⁴⁰ Čl. 11 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

⁴¹ Čl.4 SIAŘ GŘ HZS 42/2014

⁴² GŘ HZS ČR; SOŠ PO A VOŠ PO. Vzdělávací portál JPO. *Hasiči vzdělávání - Základní - pravidelná odborná příprava členů* [online]. 2016 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>

absolvována nejpozději do jednoho roku od jejich ustanovení do funkce v jednotce. Základní odbornou přípravu členů dobrovolných jednotek organizuje velitel dobrovolné jednotky v rozsahu nejméně 40 pracovních hodin a opět podle osnov stanovených MV- GŘ HZS ČR.⁴³

Pravidelná odborná příprava

Hasiči mají povinnost účastnit se pravidelné odborné přípravy v předem stanoveném rozsahu. Pravidelnou odbornou přípravu řídí, organizují a ověřují velitelé jednotek, kteří určují rozsah přípravy v závislosti na vybavení jednotky, druzích zásahů v zásahovém obvodu jednotky a eventuální předurčenosti jednotky pro záchranné a likvidační práce nebo ochranu obyvatelstva. Základní zaměření pravidelné odborné přípravy určuje také MV-GŘ HZS ČR. Tato pravidelná odborná příprava zahrnuje teoretickou část, praktický výcvik, prověřovací a taktická cvičení.⁴⁴ Pravidelná odborná příprava jednotlivého člena JSDHO v průběhu kalendářního roku probíhá v minimálním rozsahu 40 hodin.⁴⁵

Odborná příprava k získání nebo prodloužené odborné způsobilosti

Strojníci, velitelé družstev a velitelé JSDHO jsou oprávněni vykonávat své funkce pouze tehdy, mají-li požadovanou odbornou způsobilost. Odborná příprava se uskutečňuje prostřednictvím odborných kurzů vzdělávacích institucí MV-GŘ HZS ČR, u HZS krajů nebo ve speciálních vzdělávacích zařízeních schválených MV-GŘ HZS ČR. Rozsah a osnovy jsou opět v gesci MV-GŘ HZS ČR. Osvědčení je platné 5 let a je nutné ho po uplynutí stanovené lhůty prodloužit. Prodloužení opětovně probíhá ve stejných institucích jako kurzy k získání způsobilosti.⁴⁶ Rozdílné požadavky k získání nebo prodloužení odborné způsobilosti jsou závislé na typu kurzu, kategorii JPO a vlastního vybavení požární technikou.⁴⁷ Tabulka 4 upřesňuje rozdílné podmínky a časové nároky k odborné přípravě.

⁴³ Čl. 6 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

⁴⁴ Čl. 8 SIAŘ GŘ HZS 65/2021

⁴⁵ tamtéž.

⁴⁶ Čl. 3 SIAŘ GŘ HZS 3/2014

⁴⁷ Čl. 4 SIAŘ GŘ HZS 3/2014

Tabulka 4: Odborná příprava JSDHO

Funkce	Získání způsobilosti	Prodloužení způsobilosti
Velitelé družstev a velitelé JSDHO a JSDHp	40	3 x 8 hodin v průběhu pěti let
Strojníci JSDHO kategorie JPO II a JPO III	40	16 hodin po pěti letech
Strojníci JSDHO kategorie JPO V a JSDHp, které disponují CAS nebo AS	16	16 hodin po pěti letech
Strojníci JSDHO JPO V a JSDHp, které nedisponují CAS nebo AS	8	8 hodin po pěti letech

Zdroj: Čl. 4 SIAŘ GR HZS 3/2014

Podmínky pro prodloužení způsobilosti k výkonu funkce jsou následující. V průběhu pěti let je potřeba se minimálně 3krát zúčastnit odborné přípravy v rozsahu 8 hodin. Pokud se velitel nezúčastní v předepsaném rozsahu, musí znovu projít celým kurzem odborné přípravy k získání způsobilosti.⁴⁸ Prodloužení odbornosti čeká strojníky až po pěti letech, a to v rozsahu 16 hodin, bez nutnosti navštěvovat v určitých intervalech roční kurz.⁴⁹

Odborná příprava v rámci specializačních kurzů

Velitel jednotky může vybrané členy určit k vykonávání speciálních činností v rámci organizačního a operačního řízení. Zároveň také celá nebo část jednotky musí absolvovat určitý speciální kurz pro získání předurčenosti v plošném pokrytí nebo při využívání speciální techniky. Osnovy a místa výuky specializačních kurzů se řídí dle stejných podmínek jako tomu je i u předchozí základní a odborné přípravy. Mezi takové odbornosti patří:

- technik technické a chemické služby dobrovolné jednotky,
- nositel dýchací techniky,
- technik ochrany obyvatelstva v jednotce SDH obce,
- základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek,
- obsluhovač motorové pily v JPO,
- práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO,

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ tamtéž

- vyprošťování u dopravních nehod pro JSDHO.⁵⁰

2.2.4 Technické prostředky požární ochrany

Každá JPO je kromě hasičů také složena z technických prostředků požární ochrany tj. požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Požární technikou se rozumí široká škála dopravních prostředků, které jsou uzpůsobeny pro použití k řešení mimořádných událostí.⁵¹

Příloha č.1/S Řádu výkonu služby HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků uvádí, že požární technikou mohou být zásahová požární vozidla, ostatní vozidla, plavidla a kontejnery.⁵² Věcné prostředky požární techniky lze charakterizovat jako ostatní výbavu JPO, jenž nemá povahu dopravního prostředku. Mezi takové druhy věcných prostředků patří hasící přístroje, ochranné prostředky pro hasiče, hasiva, prostředky pro komunikaci nebo přenosné zásahové prostředky.⁵³

JSDHO jsou povinné být minimálně vybavené technickými prostředky požární ochrany dle přílohy č. 4 vyhlášky 247/2001 Sb. Rozsah vybavení je odvozený od kategorie jednotky, ovšem komentář k prováděcí vyhlášce zmiňuje fakt, že vyjma minimálního vybavení technickými prostředky požární ochrany vybavení JSDHO může být rozšířeno o další jiné v závislosti na možném předurčení jednotky pro záchranné práce při dopravních nehodách, haváriích, živelních pohromách nebo pro ochranu obyvatelstva. Obdobné je to i v případě, kdy je nadstandardní vybavení zdůvodněno havarijním plánem kraje nebo dokumentací pro zvládnutí požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a jinými mimořádnými událostmi jednotka zajišťuje.⁵⁴

Pro lepší přehled jsou minimální počty znázorněny v tabulce 5.

⁵⁰ Čl. 5 SIAŘ GR HZS 3/2014

⁵¹ KRATOCHVÍL, M., KRATOCHVÍL V. *Technické prostředky požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, s 6. ISBN 978-80-7385-064-7.

⁵² Příloha č.1/S SIAŘ GR HZS 65/2021

⁵³ § 2 odst. 3 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb.

⁵⁴ Příloha 4 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb.

Tabulka 5: Minimální vybavení technickými prostředky JSDHO

Technické prostředky požární ochrany	Kategorie JPO				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Cisternová automobilová stříkačka	1	1	1	1	1 ^{a)}
Dopravní automobil	1	1	1	1	1 ^{a)}
Automobilový žebřík do 30 metrů	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	-
Automobilová plošina do 30 metrů	1 ^{a)}	1 ^{a)}	-	-	-
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}
Motorová stříkačka	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1
Izolační dýchací přístroj	4	8 ^{a)}	4	8 ^{a)}	4 ^{a)}
Vozidlová radiostanice	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice	2	4	2	4	1 ^{a)}
Mobilní telefon	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}	1 ^{a)}

Zdroj: Příloha 4 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb.

Označení a) stanovuje, že JPO je vybavená stanoveným počtem technických prostředků, pokud je to opodstatněné plošným pokrytím nebo když JPO zabezpečuje určitý objekt na základě dokumentace zdolávání požáru. Automobilový žebřík nebo automobilovou plošinu (takzvaně výšková technika) musí mít jednotka ve svém vozovém parku v těchto dvou případech. Jedná se o obec do 15 tisíc obyvatel a v téže obci přesahuje podíl budov s více než 5 nadzemními podlažími 10 % a není možné zajistit přepravu automobilového žebříku nebo automobilové plošiny z jiné stanice nebo jednotky do 15 minut. Druhá varianta se týká obce nad 15 tisíc obyvatel za podmínky, že v obci není možné zajištění přepravy automobilového žebříku nebo automobilové plošiny z jiné stanice nebo jednotky v časovém rozmezí do 15 minut.⁵⁵

⁵⁵ Příloha 3 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb.

3 Organizace jednotek dobrovolných sborů v Horním Rakousku

Rakousko je spolková parlamentní republika. V klíčových otázkách státní správy má zákonodárnou pravomoc Rakouský parlament. Všech devět spolkových zemí disponuje vysokou mírou autonomie, a to také v legislativním procesu, prostřednictvím zemské vlády a zemského sněmu.⁵⁶

3.1 Systém požární ochrany

Systém požární ochrany v Rakousku reflektuje systém politický. Dělbá moci na spolkovou a zemskou část určuje, že jednotlivé spolkové země disponují legislativní působností v základních právních předpisech o hasičské službě. Teoreticky tedy existuje devět různých zemských zákonů o hasičské službě. To může mít za následek rozdílné hodnostní označení či podmínky odborné přípravy.⁵⁷ Následující kapitoly charakterizují systém požární ochrany na celostátní úrovni a ve spolkové zemi Horní Rakousko.

3.1.1 Celostátní úroveň

Österreichischer Bundesfeuerwehrverband (dále jen „ÖBFV“), v překladu Rakouské spolkové sdružení hasičů, je organizace zastřešující všechny zemské sdružení hasičů v Rakousku. Má sídlo ve Vídni a cílem je sjednotit organizaci, vybavení a výcvik hasičských sborů v Rakousku, s ohledem na federální strukturu Rakouské republiky. ÖBFV působí v řadě činností do kterých patří například:

- pomoc při katastrofách, ochrana obyvatelstva a civilní obrana státu,
- odborné poradenství spolkové vládě, zemské vládě a jejich orgánům, podpora společného postupu zemských vlád v daných záležitostech,
- práce s mládeží v rakouských hasičských sborech,
- spolupráce se zahraničními organizacemi hasičů,
- zabezpečení profesních zájmů členů hasičských sborů, zlepšování opatření k ochraně jejich zdraví a materiálních škod v souvislosti s výkonem služby.⁵⁸

Nejvyšší orgán, Hasičský spolkový směn (Bundesfeuerwehrtag), se schází minimálně jednou na konci svého volebního pětiletého období. Sněm se skládá z delegátů

⁵⁶ ŘÍCHOVÁ, B. *Komparace politických systémů II*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999, s. 141-145. ISBN 80-7079-107-1

⁵⁷ ŠILHÁNEK, B. Časopis 112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha: MV - GŘ HZS ČR, 2012. Číslo 2/2012, s. 34. ISSN 1213-7057

⁵⁸ § 1-2 Satzung des Österreichischen Bundesfeuerwehrverbandes [online]. 2022, 28 s. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/wp-content/uploads/2022/06/Satzung-2022.pdf>

jednotlivých zemských hasičských svazů, obcí zřizujících profesionální hasiče (Berufsfeuerwehr), zástupců podnikových hasičů (Betriebsfeuerwehr) a nejvyšších zástupců ÖBFV (Präsidium). Prezidium, které je výkonným orgánem sdružení, tvoří hasičský prezident a tři viceprezidenti. Ti jsou voleni na Hasičském spolkovém sněmu a mají k dispozici širokou základnu poradních orgánů a také zaměstnanců Generálního sekretariátu ÖBFV ve Vídni.⁵⁹

3.1.2 Spolková země Horní Rakousko

Zemský zákon č. 104/2014 o hasičské službě v Horní Rakousku (Landesgesetz über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich), zkráceně OÖ. Feuerwehrgesetz 2015 (dále jen „OÖ. FWG 2015“) stanovuje, že v Horním Rakousku náleží oblast požární ochrany pod Hornorakouské zemské sdružení hasičů (Oberösterreichisches Landes-Feuerwehrverband, dále jen „OÖLFV“) se sídlem v Linci. Sdružení má vlastní právní subjektivitu a je veřejnoprávní korporací. Hlavním posláním OÖLFV je:

- organizace hornorakouských hasičských sborů,
- zastupování a chránění nadmístních zájmů hasičských sborů,
- zřídit, udržovat a provozovat Zemskou hasičskou školu v Linci,
- spolupráce s národními a mezinárodními hasičskými organizacemi, záchrannými službami a organizacemi zajišťující ochranu obyvatelstva a pomoc při katastrofách,
- podporovat obce (zřizovatele sborů) dotacemi,
- podpora veliteli zásahu, pokud již nestačí místní zdroje,
- zajistit a podpořit členy Hornorakouského zemského hasičského svazu, kteří onemocní nebo se jim stane úraz při výkonu služby, jakož i pozůstalých po nich,
- plnit další povinnosti dané zemským zákonem.⁶⁰

Sdružení získává finance především z daní z požární ochrany ve výši 4/5 zemského podílu, může být také financováno z ostatních příjmů. O výši financování rozhoduje a schvaluje jej zemská vláda.⁶¹

⁵⁹ ÖBFV. *Organigramm*. Österreichischer Bundesfeuerwehrverband [online]. [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/homepage-oebfv-2/oebfv/organigramm/>

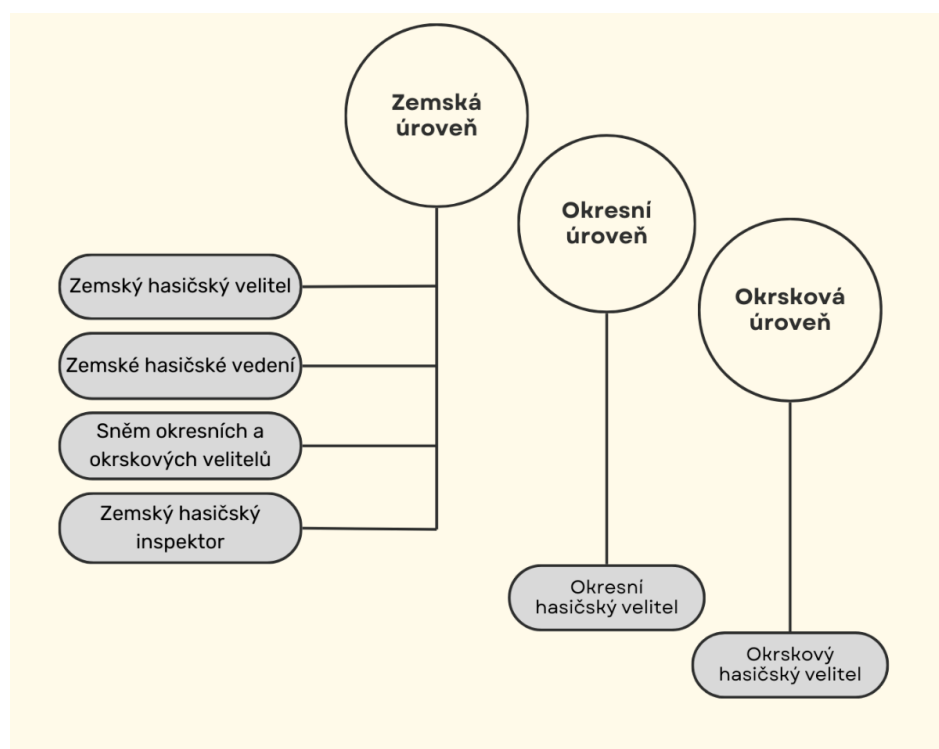
⁶⁰ NEUHOFER, H., ZEILMAYR A. *Feuerpolizei und Feuerwehr in Oberösterreich*. Linz: Rudolf Trauner Verlag, 1999, s 343-347. ISBN 3 85 487 058 2.

⁶¹ § 35 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

OÖLFV sdružuje všechny hasičské organizace v osmnácti okresech. Hasičské okresy (Feuerwehrbezirke) jsou shodné s politickými okresy a ty se dále se člení na hasičské okrsky (Feuerwehrrabschnitte).⁶² Takto hierarchicky uspořádaný systém má v každém stupni své vlastní velení, které je voleno z řad členů sdružení. Pětiletý mandát vykonává většina zvolených orgánů čestně bez nároků na odměnu, jsou jim ovšem kompenzovány náklady spojené s výkonem funkce.⁶³

Obrázek 1 znázorňuje tři úrovně velení v Horním Rakousku a jeho hlavní orgány.

Obrázek 1: Organizační úroveň velení v Horním Rakousku

Zdroj: autor dle § 36 Landesgesetz Nr. 104/2014

Zemská úroveň

Zemské hasičské vedení (Landes-Feuerwehrleitung) má kontrolní a strategickou roli v zemském hasičském sdružení, orgán lze přirovnat ke kombinaci dozorní rady a rozšířené výkonné rady. Hlavním posláním vedení je vydávat služební předpisy, směrnice a prováděcí pokyny týkající se základního výcviku, vzhledu služebních oděvů, poplachových plánů a plánů pokrytí. Dále zemské vedení hasičského sboru rozhoduje o zásadách finančního a majetkového hospodaření v podobě ročního rozpočtu a účetní

⁶² NEUHOFER, H., ZEILMAYR A. *Feuerpolizei und Feuerwehr in Oberösterreich*. Linz: Rudolf Trauner Verlag, 1999, s 415-424. ISBN 3 85 487 058 2.

⁶³ § 36 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

závěrky, které jsou následně předávány ke schválení Úřadu hornorakouské zemské vlády. Je rovněž odpovědné za kontrolu účetnictví hasičských sborů (na žádost obcí) a zejména za výkon práva navrhnout kandidáty na funkci zemského hasičského inspektora.⁶⁴

Zemskému hasičskému vedení předsedá zemský velitel hasičského sboru (Landes-Feuerwehrkommandant). Součástí jsou dále dva členové vlády (jmenování zemskou vládou), zástupce zemského velitele hasičského sboru (Stellvertreterin des Landes-Feuerwehrkommandanten), inspektor zemského hasičského sboru, ředitel zemské hasičské školy, čtyři členové z řad velitelů okresu, jeden velitel z řad profesionálních hasičských sborů, jeden velitel z řad podnikových hasičských sborů, technický odborník a zástupce odboru prevence požárů. Zajímavostí jsou čtyři členové z řad velitelů okresů. Tento počet vychází z tradičního rozdělení Horního Rakouska na čtyři části – Innviertel, Hausruckviertel, Traunviertel a Mühlviertel. Každou tuto část tvoří několik okresů, z jejichž okresních hasičských velitelů je zvolen jeden zástupce do zemského hasičského vedení.⁶⁵

Sněm okresních a okrskových velitelů plní funkci poradního orgánu v zásadních otázkách hasičského sboru a jak název napovídá, je složen z okresních a okrskových velitelů. Mimo to je jeho součástí také zemský velitel (opět jako jeho předseda), zástupce zemského velitele a zemský inspektor. Sněm musí být svolaný minimálně jednou ročně zemským velitelem. Dle rozdělení na okresy a hasičské okrsky čítá sněm 18 velitelů okresu a 50 velitelů okrsku.⁶⁶

V pomyslném žebříčku všech hasičů v Horní Rakousku je vrcholným představitelem **zemský hasičský velitel**. Pětiletý mandát vzniká zvolením na sněmu okresních a okrskových velitelů. Zvolen může být každý člen hasičského sboru s praxí minimálně pět let na pozici velitele okresu nebo okrsku. Společně se zemským velitelem je také volen jeho zástupce. Pokud není k dispozici zemský velitel, zastupuje ho ve všech záležitostech a může mu být svěřena samostatná a nezávislá agenda.⁶⁷ V případě Horního Rakouska se jedná o samostatné vedení agendy marketingu a komunikace, zemské hasičské školy nebo zemské varovné centrály.

⁶⁴ OÖLFV. *Organisation des Oö. LFV* [online]. c2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/der-verband/verbandsorganisation>

⁶⁵ § 37 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁶⁶ OÖLFV. *Organisation des Oö. LFV* [online]. c2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/der-verband/verbandsorganisation>

⁶⁷ § 39 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

Zemský velitel má své kompetenci například:

- zastupování hasičského sdružení navenek,
- vedení zemského hasičského velitelství (Landes-Feuerwehrkommando),
- převzetí velení zásahu v případě událostí nadmístního charakteru,
- vydávání obecných pokynů a příkazů.

Od roku 2019 je zemským velitelem pan Robert Mayer, který zároveň vykonává funkci hasičského prezidenta v ÖBFV.⁶⁸

Posledním ze čtveřice zemských orgánů, **zemský hasičský inspektor** (Landes-Feuerwehrinspektor), je jmenovaný zemskou vládou. K výkonu funkce musí být kandidát absolvent vyšší technické školy s oborem blízkým požární ochraně nebo jinou školou či kurzem obsahově podobným úrovni vyšší technické školy. Druhým požadavkem je úspěšné absolvování kurzu pro hasičské důstojníky v celostátním stupni ÖBFV. Zemský hasičský inspektor disponuje stejnou pravomocí jako zemský hasičský velitel při převzetí velení zásahu u události nadmístního významu. Jeho úkoly jsou obdobné jako u OÖLFV a dále je upravuje Oö. FWG 2015. Zajišťuje mimo jiné také, aby vybavení hasičských sborů bylo v souladu s charakterem území a odpovídalo potencionálním hrozbám na úrovni obcí, okrsků a okresů. Jde o jedinou nevolenou funkci v organizaci požární ochrany v Horním Rakousku.⁶⁹

Okresní a okrsková úroveň

Okresní hasičské velitelství (Feuerwehrkommando) funguje pod vedením **okresního hasičského velitele** (Bezirks-Feuerwehrkommandant) a jeho zástupce (Stellvertreter des Bezirks-Feuerwehrkommandanten). Na této úrovni funguje okresní hasičské velitelství jako spojovací článek mezi zemským hasičským velitelstvím a okrskovým hasičským velitelstvím nebo velitelstvím hasičských sborů. Okresní hasičský velitel má oprávnění podílet se na přípravě poplachový plánů okresu, převzít velení zásahu nebo rozhodovat o zřízení opěrných bodů (Feuerwehrstützpunkten). Odpovídá za celkové řízení okresního hasičského velitelství, dohlíží na všechny veřejné hasičské sbory ve smyslu odborné přípravy a efektivní akceschopnosti.⁷⁰ Součástí okresního hasičského velitelství jsou takzvaní vedoucí pro příslušnou oblast.

⁶⁸ OÖLFV. *Organisation des Oö. LFV* [online]. c2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/der-verband/verbandsorganisation>

⁶⁹ § 40 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷⁰ § 42 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

Ti vypomáhají okresnímu hasičskému veliteli v oblasti práce s mládeží a dětmi, vedení odborné přípravy, styk s veřejností, spojení a komunikace. Spolehnout se může také na odborníky ve speciálních službách jako je práce na vodě, oddíly potápěčů, trhačí práce či hasičský lékař (Bezirks-Feuerwehrrarz).⁷¹

Nejnižší úroveň velení v hornorakouské hierarchii má obdobnou strukturu jako je tomu u okresního hasičského velitelství. V čele okrskového hasičského velitelství stojí okrskový hasičský velitel a jeho zástupce, kteří mají stejné povinnosti jako velitel na okresní úrovni, tzn. dohled nad hasičskými sbory ve své územní působnosti, věnují se odborné přípravě a výcviku sborů, kdy schvalují předložené roční plány odborných příprav od velitelů jednotlivých sborů v okrsku.⁷² I na této úrovni se určité odborné záležitosti delegují na vedoucí příslušné oblasti.⁷³

3.1.3 Druhy hasičských sborů

Oö. FWG 2015 definuje tři druhy veřejných hasičských sborů na území Horního Rakouska. Jmenovitě to jsou:

- dobrovolné hasičské sbory (Freiwilligefeuwehr, dále jen „FF“),
- profesionální hasičské sbory (Berufsfeuerwehr, dále jen „BF“),
- podnikové hasičské sbory (Betriebsfeuerwehr, dále jen „BTF“).⁷⁴

Tyto veřejné hasičské sbory vznikají zápisem do hasičské knihy (Feuerwehrbuch), kterou vede zemská vláda. Zápis do hasičské knihy je proveden na žádost zřizovatele sboru.⁷⁵ Vzniklé hasičské sbory jsou veřejnoprávní korporací s vlastní právní subjektivitou a zápisem do hasičské knihy se stávají členy OÖLFV.⁷⁶ V Horním Rakousku působí k 28. 3. 2024 celkem 906 hasičských sborů, z toho 873 FF, 32 BTF a 1 BF.⁷⁷

Před charakteristikou druhů sborů je nutné zmínit a objasnit pojem Pflichtbereich. Doslovný překlad tohoto termínu je povinná oblast. Povinnou oblastí lze přeložit jako

⁷¹ OÖLFV. *Bezirks-Feuerwehrkommando Rohrbach* [online]. c2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://ro.ooelfv.at/bfk>

⁷² § 43 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷³ OÖLFV. *Abschnitts-Feuerwehrkommando Aigen* [online]. c2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://ro.ooelfv.at/afk-aigen>

⁷⁴ § 1 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷⁵ § 40 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷⁶ § 3 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷⁷ OÖLFV. *Der Verband in Zahlen* [online]. c2024 [cit. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://www.ooelfv.at/der-verband/der-verband-in-zahlen>

povinné katastrální územní zřizovatele sboru, pro které je sbor primárně určen. V porovnání s terminologií v ČR lze tento pojem také chápat jako místní působnost. V povinné oblasti může být dislokováno více sborů, pro které je povinnou oblastí celé katastrální území obce. Obce mají také možnost své celé povinné území nebo některou část přiřadit k sousední obci, ovšem na základně společné dohody.⁷⁸

Každá povinná oblast má svého velitele. V případě, že má obec ve svém katastru kombinaci sborů FF, BTF a BF, je velitel BF zároveň velitel povinné oblasti. Pokud se jedná o kombinaci více, než jednoho sboru FF (i případně BTF), rozhoduje o veliteli povinné oblasti příslušné obecní zastupitelstvo. Při dislokování pouze jednoho sboru FF je velitel FF zároveň velitelem povinné oblasti. Velitel povinné oblasti koordinuje všechny jednotky na území obce a dále je jeho úlohou:

- zajištění akceschopnosti sborů spočívající především v odpovídajícím početním stavu hasičů a předepsané techniky,
- provádění základní odborné přípravy, cvičení a školení v souladu se směrnicemi OÖLVF,
- zpracování poplachových plánů a plánů nasazení sborů v povinné oblasti,
- řízení zásahů v povinné oblasti,
- být odborným poradcem orgánům obce v záležitostech místní požární ochrany, civilního nouzového řízení, prevencí rizik a plánování rozvoje vybavení s ohledem na charakter povinné oblasti.

Za výkon své funkce zodpovídá místnímu starostovi a také vedení OÖLVF.⁷⁹

Berufsfeuerwehr

Jestliže územní rizika obce převyšují efektivní plnění úkolů sbory FF, musí obec ve svém povinné oblasti zřídit BF s odpovídajícím počtem sil a prostředků.⁸⁰ Orgány obce jsou povinné své katastrální území rozdělit na úseky požární ochrany dle počtu obyvatel, hustoty osídlení, typu zástavby, požární nebezpečí objektů apod. Každý požární úsek s více než 50 000 obyvateli se poté zabezpečí pokrytím stanice BF. Rozmístění BF stanic má být organizováno tak, aby bylo možné poskytnout účinnou pomoc zpravidla na kterémkoli místě v obci, které se nachází na veřejné komunikaci do maximálně 6 minut

⁷⁸ § 8 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁷⁹ § 9 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁸⁰ § 29 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

od vyhlášení poplachu.⁸¹ V Horním Rakousku jsou BF zřizování pouze v Linci, a to ve dvou stanicích v počtu 205 zaměstnanců.⁸²

Betriebsfeuerwehr

Pokud spadají určité nemovitosti a objekty do rizikové kategorie, které kvůli své povaze nebo užívání představují vyšší než průměrné riziko požáru ve srovnání s ostatními nemovitostmi ve stejné kategorii, má místní úřad (obec) povinnost vydat vlastníkově oznámení, aby zřídil BTF, pokud je to nezbytné pro prevenci požáru a rychlý a efektivní zásah hasičů.⁸³ Kromě toho mohou podniky zřídit BTF ze své vlastní vůle, případně je možné založení společného sboru pro několik podniků. Areál zřizovatele je zároveň povinnou oblastí, ovšem povolání lze BTF i mimo tuto oblast, především při požadavku velitele zásahu o speciální požární techniku nebo vybavení. BTF tvoří aktivní členové sboru, rezervní členové a mládež. Členství vzniká uzavřením pracovní smlouvy se zřizovatelem na výkon funkce hasiče. Ostatní zaměstnanci podniku mohou vstoupit do sboru dobrovolně, u mládeže je potřebný souhlas zákonného zástupce.⁸⁴

3.2 Freiwillige Feuerwehr

Největší zastoupení v Horním Rakousku mají dobrovolné hasičské sbory. V celé spolkové zemi je zřízeno v lednu 2024 873 FF s 94 813 členy. Z toho je 63 058 aktivních členů (5 621 žen), 12 572 mládeže (4 009 dívek) a 19 183 rezervistů (172 žen).⁸⁵

3.2.1 Zřizovatel a financování

Je nezbytné, aby obec přijela adekvátní opatření k prevenci vzniku a šíření požárů a k zajištění efektivní likvidaci požárů ve svém katastrálním území. Za tímto účelem musí vzniknout alespoň jeden veřejný hasičský sbor s dostatečným personálem, vybavením a odpovídající odbornou přípravou. Obec využívá k plnění tohoto úkolu velitele povinné oblasti. Dále je obec povinna zajistit akceschopnost sboru, obstarat dostatečné zásoby hasebních látek a vytvořit ohlašovnu požáru.⁸⁶

⁸¹ § 48 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren [online]. Linz, 2016 [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: https://www.oelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf.

⁸² STADT LINZ. *Bezirksfeuerwehrkommando Linz-Stadt* [online]. c2021 [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.linz.at/feuerwehr/3030.php>

⁸³ § 18 Landesgesetz Nr. 113/1994 über das Oö. Feuer- und Gefahrenpolizeigesetz

⁸⁴ § 30 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁸⁵ ÖBFV. *Landesfeuerwehrverband Oberösterreich* [online]. 2024 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/homepage-oebfv-2/oebfv/bft/lfv-oberoesterreich/>

⁸⁶ § 18 Landesgesetz Nr. 113/1994 über das Oö. Feuer- und Gefahrenpolizeigesetz

Náklady vzniklé FF při činnosti, cvičeních a odborné přípravě hradí obec.⁸⁷ Zemská vláda a OÖLFV poskytující dotace na provoz sboru prostřednictvím vybrané daně z požární ochrany a z fondu na ochranu před katastrofami. Třetí pilíř je samotná činnost členů FF. Sbory pořádají společenské události a výtěžek z nich je také určen k financování potřeb FF.⁸⁸

3.2.2 Organizace

FF tvoří aktivní členové, rezervisté a mládež. Členem se zájemce stává přijetím velitelem FF, u mládeže je nutný souhlas zákonného zástupce. Za aktivní členy mohou být přijaty pouze osoby které:

- splňují zdravotní způsobilost,
- nejsou členem jiného FF,
- dosáhly věku 16 let,
- nejsou nebo nebyly pravomocně odsouzené za jeden nebo více úmyslných trestných činů k trestu odnětí svobody delšímu než jeden rok nebo za jiné úmyslné trestné činy proti cizímu majetku.⁸⁹

Členové BF nebo BTF mohou být přijati za předpokladu, že jejich výkon služby bude řádně plněn v obou sborech.⁹⁰

K zajištění existence a akceschopnosti samotného sboru je vedení FF povinné vést mládež (Feuerwehrjugend)⁹¹. Určení vedoucí z řad aktivních členů FF připravují mládež ve věku 10 až 16 let na aktivní hasičskou službu, tj. přeřazení do skupiny aktivních členů.⁹²

Rezervistou se stane aktivní člen po dosažení věku 65 let nebo při nesplnění zdravotních podmínek pro aktivní službu. Rezervisté mají stejné povinnosti jako aktivní členové

⁸⁷ § 5 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁸⁸ Das Feuerwehrwesen in Oberösterreich einfach erklärt. In Youtube [online]. 19.1.2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z WWW. <<https://youtu.be/M95II8AHliA?si=O71KSLK6fs8CwDKg>>. Kanál uživatele Oö. Landes-Feuerwehrverband, Landes-Feuerwehrkommando, Landes-Feuerweherschule

⁸⁹ § 23 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁹⁰ tamtéž

⁹¹ § 1 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁹² § 5 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren [online]. Linz, 2016 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: https://www.oelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf.

ovšem v rozsahu fyzických a zdravotních možností.⁹³ Svoje uplatnění mají díky zkušenostem při cvičeních, odborné přípravě, údržbě techniky a celkové pomoci chodu FF, kromě operačního řízení.

Minimální počet aktivních členů sboru je odvozený dle třídy povinného území obce. Stanovení třídy vychází z počtu obyvatel a počtu trvale obytných budov, viz příloha E.⁹⁴ Pokud je v povinném území obce více FF, musí mít každá alespoň 23 členů.⁹⁵ Minimální početní stavy hasičů v povinném území obce uvádí tabulka 6.

Tabulka 6: Minimální počet stav FF v Horním Rakousku

Třída	minimální počet členů
1	23
2	36
3	54
4	67
5	79
6	82
7	116

Zdroj: autor dle § 12 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

Skupinu aktivních členů lze charakterizovat jako členy s plnou účastí v operačním i organizačním řízení a aktivním i pasivním volebním právem ve valné hromadě. Tu spolupráčí s rezervisty, kteří ale mají pouze pasivní volební právo. Jeden z nejdůležitějších úkolů valné hromady je volba velení FF, tj. velení a velitele.⁹⁶ Na obrázku 2 je vyobrazena organizace aktivních členů v FF. Celý sbor FF vede a navenek zastupuje velitel (Feuerwehrkommandat) a je nadřízený všem členům sboru. Zodpovídá především za nasazení a připravenost FF a dohlíží, aby byl sbor řádně vybaven souladu s příslušnými předpisy. Zabezpečuje odbornou přípravu a údržbu techniky a vybavení.⁹⁷

⁹³ § 4 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren [online]. Linz, 2016 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: https://www.ooelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf.

⁹⁴ § 11 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

⁹⁵ § 12 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

⁹⁶ § 18 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁹⁷ § 16 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

Obrázek 2: Organizační schéma FF

Zdroj: autor dle § 15–18 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

Velení (Feuerwehrkommando) je druhým voleným orgánem. Tvoří jej velitel FF, jeho zástupce nebo zástupci, zapisovatel (Schriftführer), pokladník (Kassenführer), osoba odpovědná za technické vybavení (Gerätewart) a velitelé čet (Zugskommandaten). V případě potřeby může velitel na základě znalostí a schopností členů jmenovat určené osoby k odborným funkcím. Jde například o velitele družstev, poradce pro práci s mládeží, osobu zodpovědnou za dýchací techniku, hasičského lékaře. Širší velení zahrnuje tyto odborníky a členy velení.⁹⁸ Při operačním řízení se hasiči organizují do družstev, skupin, skupin pro hašení, čet, řídicích a zpravodajských skupin a čet.⁹⁹

3.2.3 Odborná příprava

V souladu s pokyny OÖLFV zabezpečuje každý sbor FF základní odbornou přípravu svých členů a provádí pravidelná cvičení. Další odborná příprava a vzdělávání členů nad rámec základní odborné přípravy zajišťuje OÖLFV.¹⁰⁰

Základní odbornou přípravu je povinen úspěšně absolvovat každý nově přijatý aktivní člen. FF mohou společně organizovat základní odbornou přípravu na úrovni okrsku nebo okresu.¹⁰¹ Témata k proškolení jsou vydaná nařízením ÖBFV a nemají určenou časovou dotaci.¹⁰² Na základní odbornou přípravu navazují další kurzy, některé (kurz strojníků, velitelů družstev, radistů) se organizují na úrovni okresů a ostatní specializační kurzy

⁹⁸ § 17 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

⁹⁹ § 1 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

¹⁰⁰ § 12 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

¹⁰¹ OÖLFV. *Lehrgangsübersicht und Ausbildungsmodelle* [online]. c2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/das-kommando/ooe-landes-feuerweherschule/ausbildungsmodelle>

¹⁰² ÖBFV. *Handbuch für die Grundausbildung* [online]. 2011 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/handbuch/>

pořádá Zemská hasičská škola (Landes-feurweherschule) v Linci. Zde nabízí každoročně na devadesát různých kurzů na základě poptávky od hasičů.¹⁰³

Každoročně předloží velitel FF veliteli okrsku zpracované plány na roční odbornou přípravu, jejíž rozsah určuje třída povinného území obce. Například u nejnižší třídy povinné území obce 1 musí místní FF zahrnout do přípravy 6 cvičení a 2 školení.¹⁰⁴

Hasičům jsou při výkonu činnosti v FF přiřazovány hodnosti, které jsou odvozené od délky praxe a určitého stupně odborného vzdělání.¹⁰⁵ Hierarchii hodností a jejich vizuální podobu dle hornorakouské směrnice znázorňuje příloha B a C.

3.2.4 Technické prostředky požární ochrany

Zemská vláda vydává nařízení, které stanoví minimální technické vybavení.¹⁰⁶ Konkrétní počty požární techniky se opět odvíjejí od třídy povinného území obce. Pokud je v katastrálním území obce více veřejných hasičských sborů, musí být každý z nich vybaven minimálně jedním taktickým vozidlem.¹⁰⁷ Definice upřesňuje, že se jedná o požární vozidlo, které je vzhledem ke svému typu a vybavení vhodné k likvidaci požárů nebo k samostatnému zásahu při záchraně osob. Taktická vozidla nemusejí mít nádrž na vodu. FF mohou nad rámec povinné výbavy vlastnit i další požární techniku v souvislosti s určitými hrozbami v území obce.¹⁰⁸ Přehled o minimálních počtech požární techniky ilustruje tabulka 7, zkratky názvů techniky s přihlédnutím k možným českým ekvivalentům jsou v příloze D.¹⁰⁹

¹⁰³ OÖLFV. Lehrgangübersicht und Ausbildungsmodelle [online]. c2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.ooelfv.at/das-kommando/ooe-landes-feuerweherschule/ausbildungsmodelle>

¹⁰⁴ § 46 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren [online]. Linz, 2016 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: https://www.ooelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf.

¹⁰⁵ § 16 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren [online]. Linz, 2016 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: https://www.ooelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf.

¹⁰⁶ § 10 Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrwesen in Oberösterreich

¹⁰⁷ § 12 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

¹⁰⁸ § 14 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs- und Planungsverordnung

¹⁰⁹ KRATOCHVÍL, M., KRATOCHVÍL V. *Technické prostředky požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, s 202-203. ISBN 978-80-7385-064-7.

Tabulka 7: Minimální počty požární techniky FF, BF a BTF

1	2	3	4	5	6	7	8
1 B1	1 B1	2 B1	2 B1	2B1	2 B1	2 KDOF	4 KDOF
	1 TLF	1 TLF	2 TLF	3 TLF	3 TLF	5 TLF/RLF	6 TLF/RLF
		1 KDOF	1 LF-A	1 LF-A	2 LF-A	2 LF	1 LF
			1 KDOF	1 Last	1 Last	2 HRF	3 HRF
				1 HRF30	1 HRF30	1 SRF	1 SF
				1 KDOF	1 KDOF	4 Sonderfahrzeuge	1 KRAN
					1 SRF	2 Logistikfahrzeuge	1 Kranfahrzeug
							1 SRF
							1 OEF
							1 ASF/TF
							8 Sonderfahrzeuge
							4 Logistikfahrzeuge

Zdroj: autor dle § 12 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs-und Planungsverordnung

4 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Horní Planá

JSDHO Horní Planá byla vybrána z důvodu aktivního členství autora práce v této JPO, konkrétně na pozici velitele jednotky. Následující podkapitoly charakterizují JSDHO Horní Planá.

4.1 Zřizovatel

Město Horní Planá se nachází v Jihočeském kraji u levého břehu vodní nádrže Lipno v průměrné výšce 776 m. n. m. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1332.¹¹⁰ Krajské město České Budějovice je vzdáleno přibližně 50 km, obec s pověřeným obecním úřadem Český Krumlov 30 km.¹¹¹ Obec se rozkládá na ploše 127 km² a k 1. 1. 2023 měla 2006 obyvatel.¹¹² Autor uvádí stav k počátku roku 2023, jelikož v období zpracování této bakalářské práce nebyl k dispozici oficiální a adekvátní zdroj ke stavu obyvatelstva v Horním Rakousku k lednu roku 2024.

4.2 Kategorie JPO a personální obsazení

Horní Planá zřizuje ve svém katastrálním území jednu JPO. Tou je JSDHO Horní Planá zařazená v plošném pokrytí kraje do kategorie JPO III/1 a s předurčeností k záchranným pracím při silničních dopravních nehodách kategorie D.¹¹³ Dále se JSDHO Horní Planá zapojila v roce 2022 do systému First Responder v Jihočeském kraji vedený Zdravotnickou záchrannou službou Jihočeského kraje.¹¹⁴ K 29. 2. 2024 tvoří jednotku 14 členů, z toho 1krát velitel jednotky, 3krát velitel družstva, 5krát strojník, 5krát hasič.¹¹⁵

4.3 Požární technika

JPO Horní Planá má pro výkon služby k dispozici tři kusy požární techniky, dvě cisternové automobilové stříkačky (dále jen „CAS“) a jeden dopravní automobil (dále jen „DA“) v tomto provedení:

¹¹⁰ HŮLKOVÁ, L., JELÍNEK, P. *Horní Planá a okolí*. Horní Planá: Srdce Vltavy, 2011, s 11. ISBN 978-80-902738-3-2.

¹¹¹ MĚSTO HORNÍ PLANÁ. *Historie a současnost* [online]. [2022] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.horniplana.cz/historie-a-soucasnost>

¹¹² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2023* [online]. 2023 [cit. 2024-03-09].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186757/1300722303.pdf/58801e7b-4f05-4470-908c-7295691d4dd2?version=1.3>

¹¹³ Příloha č.2 nařízení Jihočeského kraje 1/2023, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Jihočeského kraje jednotkami požární ochrany.

¹¹⁴ ZZS JČK. *AED A FIRST RESPONDĚŘI* [online]. c2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.zzsck.cz/cinnost/vzdelavaci-a-vyevikove-stredisko/aed-a-first-responderi>

¹¹⁵ vlastní výzkum autora práce

- CAS Tatra 815 Terra 20/4000/240 – S2R,
- CAS Tatra 815 32/9000/0 – S3R,
- DA Mercedes Sprinter L1Z,
- PMS 12.¹¹⁶

Řád výkonu služby v jednotkách HZSp, JSDHO a JSDHp upravuje zkratky za továrními značky jednotlivých vozidel.¹¹⁷ CAS Tatra 815 Terra má zabudované požární čerpadlo o výkonu 2000 l/m, v nástavbě cisterny je nádrž na 4 000 litrů vody a 240 litrů pěnidla, vozidlo převyšuje hmotnost 16 tun, podvozek je uzpůsobený pro částečný provoz vozidla mimo zpevněné komunikace a požární příslušenství je v redukovaném provedení. Osádka cisterny je 6 hasičů, kteří s uloženým vybavením vozidla mohou účinně zasahovat u požárů, dopravních nehod, technických pomoci, úniků nebezpečných látek či stavů ohrožující život osob.

V druhé CAS Tatra 815 je umístěno požární čerpadlo o výkonu 3 200 litrů za minutu, nádrž na vodu má objem 9 000 litrů, nádrž na pěnidlo není, hmotností vozidlo také převyšuje 16 tun, podvozek je určený zejména pro provoz mimo zpevněné komunikace a vybavení požárním příslušenstvím je zde opět v redukovaném provedení. Zkrácená kabina pojme 4 hasiče. Věcné prostředky požární ochrany v tomto vozidle umožňují především likvidaci požárů a zásobování požářiště hasivem – vodou.

DA Mercedes Sprinter není vybaven požárním čerpadlem a nádržemi na hasiva. Hmotnostně spadá do kategorie vozidel nepřevyšující 7500 kg, uložené požární příslušenství je v základním provedení. Toto vozidlo bylo primárně pořízeno pro evakuaci a nouzové zásobování. Kapacitně je schopno přepravit 9 osob, dvě vyjímatelné řady sedaček poskytují značně velkou ložnou plochu pro přepravu materiálu. V současné době DA disponuje věcnými prostředky pro zásahy technického charakteru, variabilní vnitřní přepravní prostor je využíván v širokém spektru činnosti JSDHO.

¹¹⁶ vlastní výzkum autora

¹¹⁷ Příloha č. 6/S SIAŘ GR HZS 65/2021

4.4 Statistika mimořádných událostí

Počet celkových zásahů v letech 2019 až 2023 JSDHO Horní Plané u mimořádných událostí a jejich druh zobrazuje tabulka 8. Průměrně JPO ročně zasahuje u 43 událostí.

Tabulka 8: Mimořádné události JSDHO Horní Planá

rok	celkem	dopravní nehoda	ostatní pomoc	planý poplach	požár	technická pomoc	únik ropných produktů	ostatní mimořádné události
2019	21	7	2	0	3	9	0	0
2020	42	8	5	0	10	16	1	2
2021	42	1	3	0	8	24	5	1
2022	57	11	5	0	12	27	0	2
2023	55	3	6	2	9	27	8	0

Zdroj: vlastní výzkum autora

5 Freiwillige Feuerwehr Ulrichsberg

Druhou vybranou JPO ke komparaci je FF Ulrichsberg, jejíž povinné území katastrálně sousedí s Horní Planou. Ulrichsberg a Horní Planá jsou partnerské obce spolupracující v oblasti školství, sportu, kultury a od roku 2022 také v požární ochraně.

5.1 Zřizovatel

Městys Ulrichsberg se nachází v Horním Rakousku, v okrese Rohrbach, na pomezí státních hranic s Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Obec byla založena roku 1325 opatem Ulrichem I. ze Schläglu. 118 Hlavní město spolkové země Horního Rakouska, Linec, je vzdálený přibližně 60 kilometrů. Okresní město Rohrbach leží vzdáleno 17 kilometrů. K 1.1. 2023 žilo trvale 2876 obyvatel na katastrálním území o velikosti 56,9 km².¹¹⁹ Na povinném území je zřizována jedna další FF – Ödenkirchen.

5.2 Členská základna

Organizační struktura FF je popsána v kapitole 3.2.2. Z ní vychází, že celková členská základna je složena z mladých hasičů, aktivních členů a rezervistů. Dle výzkumu autora bylo v roce 2023 v FF Ulrichsberg 24 mladých hasičů, 94 aktivních členů a 13 rezervistů. Po osobním rozhovoru s velitelem FF Ulrichsberg Lukášem Schaubbergerem zjistil autor, že z 94 aktivních členů se přibližně 45 pravidelně zúčastňuje operačního a organizačního řízení.

5.3 Požární technika

Vozový park FF Ulrichsberg čítá 5 kusů požární techniky:

- RLF-A 2000 Steyer,
- KLF-A Mercedes,
- MTF Renault,
- KDOF-A Mercedes,
- Skiido.¹²⁰

¹¹⁸ JAGR, S. *Historie městysu Horní Planá a přifařených vesnic*. Horní Planá: Město Horní Planá, 1995, s 305. ISBN 978-80-902738-3-2.

¹¹⁹ BUNDESANSTALT STATISTIK ÖSTERREICH. *Ein Blick auf die Gemeinde* [online]. 2024 [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://www.statistik.at/atlas/blick/?gemnr=41342#>

¹²⁰ vlastní výzkum autora

RLF (Rüstlöschfahrzeug) je cisternová automobilová stříkačka s vybavením k dopravním nehodám, požárům a technickým zásahům. Označení A znamená Allradantrieb, tedy pohon všech kol. Číslo 2000 uvádí velikost nádrže na vodu v litrech, nádrž na pěnu není zabudovaná. RLF může přepravovat maximálně 7 hasičů.

KLF-A (Kleinlöschfahrzeug) malé zásahové vozidlo dodávkového typu převážně určené pro vytváření dopravního vedení vody na požářiště a čerpání zatopených prostor. Kromě toho je vybaveno prostředky pro technické zásahy. Osádku může tvořit 9 hasičů.

MTF (Mannschaftstransportfahrzeug) využívá FF jako dopravní automobil pro transport devíti hasičů na místo zásahu, využití najde i při převozu materiálu nebo při zapřáhnutí požárního přívěsu s motorovou přenosnou stříkačkou.

KDOF-A (Kommandofahrzeug) také vozidlo dodávkové provedení má vestavbu a vybavení pro zřízení řídicího operačního střediska na místě zásahu. Do výbavy patří výpočetní technika, tiskárny, poplachové plány, dokumentace zdolávání požárů a další věci potřebné pro velení zásahu. I tento vůz je určený pro 9 hasičů.

Neobvyklou technikou je sněžný skútr Skiido, který členové FF v roce 2021 svépomocí repasovali. Důvodem pořízení skútru byla častá výpomoc záchranné službě v nepřístupném terénu u zraněných běžkařů v Schönebenu – místní části Ulrichsbergu. Počítá se také s využitím při požárním zásahu v obtížně přístupném terénu.

5.4 Statistika mimořádných událostí

Tabulka 9 uvádí počet a druh zásahů FF Ulrichsberg v letech 2019 až 2023. Pro statistické sledování je použito pět skupin typů mimořádných událostí. V záchranně osob jsou započítány například dopravní nehody se zraněním, uvězněné osoby ve výtahu, otevření uzavřených prostor. Technické zásahy mají povahu dopravních nehod bez zranění, únik nebezpečných látek, čerpání zatopených prostor, vyproštění vozidel nebo záchrana zvířat. FF Ulrichsberg průměrně ročně vyjíždí k 27 mimořádným událostem.¹²¹

¹²¹ MATTHIAS SCHAFFER. *Einsatzinfo* [online]. [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://einsatzinfo.cloud/search.php?by=last&query=10>

Tabulka 9: Mimořádné události FF Ulrichsberg

rok	celkem	požár	záchrana osob	škody způsobené bouřkou	technický zásah	jiné
2019	21	12	4	1	4	0
2020	19	11	4	3	1	0
2021	32	11	4	12	5	0
2022	28	13	4	0	11	0
2023	33	12	1	3	17	0

Zdroj: vlastní výzkum autora

6 Dotazníkové šetření a SWOT analýza

Dotazníkové šetření s otevřenými odpověďmi je rozdělené na dvě tematické části – organizace v JSDHO/FF a technické vybavení JSDHO/FF. Každá část obsahuje šest otázek a týká se osobního názoru hasičů k dané problematice. Na začátku každé tematické části je názorně uvedený souhrn dotazovaných oblastí. Respondenti byli také dotazováni na jejich pohled k organizaci a technickému vybavení JPO v sousední zemi.

Autor jako vzorek respondentů pro tento výzkum vybral členy JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg. Dotazníkové šetření probíhalo jak online formou pomocí Google formuláře, tak i při osobním setkání autora s respondenty, kteří vyplňovali dotazníky písemně. Výzkumu se zúčastnilo 48 hasičů, 14 z Horní Plané a 34 z Ulrichsbergu. Vzorové dotazníky v českém a německém jazyce jsou v přílohách F a G.

Autor pečlivě zpracoval data a informace z dotazníků, přičemž identifikoval nejčastěji se opakující odpovědi k jednotlivým otázkám. Tyto vybrané odpovědi byly podrobeny detailní analýze, která umožnila vytvoření SWOT analýzy. Tímto postupem byly vyzdvihnuty silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s danou problematikou, poskytující tak ucelený pohled na situaci. Obě tematické části dotazníku jsou shrnuty do jedné SWOT analýzy.

Z odpovědí s nejčastějším výskytem vytvořil autor SWOT analýzu. Spolu s tím byla u každého kvadrantu SWOT použita Fullerova metoda k síly daného kritéria. Fullerova metoda tzv. Fullerova trojúhelníku tvoří dvojice kritérií, z nichž každá dvojice je hodnotiteli prezentována právě jednou. Hodnotitel pak označí číslo toho kritéria, které považuje za důležitější. Váha kritéria je vyjádřena jako podíl četnosti a celkové četnosti. Součet vah se musí rovnat 1.¹²² Hodnotitel poté přiřazuje vlastní hodnocení na škále 1 až 5 u silných stránek a příležitostí a -1 až -5 u slabých stránek a hrozeb. Součin váhy kritéria a vlastního hodnocení udává sílu kritéria. Celková hodnota síly každého kritéria a poté sečtena pro výsledné číslo SWOT analýzy, které následně určí, jakou strategii by měla organizace dále řídit.

¹²² JABLONSKÝ, J. *Operační výzkum*. Třetí vydání. Praha: Professional Publishing, 2007, s 274-276. ISBN 978-80-86946-44-3.

6.1 SWOT JSDHO Horní Planá a Fullerův trojúhelník

V kapitole je provedena SWOT analýza pro JSDHO Horní Planá a aplikována je Fullerova metoda. Tato analýza poskytuje důležité informace o současném stavu JSDHO a umožňuje navrhnout strategie pro jeho budoucí rozvoj. Postupně jsou prozkoumány jednotlivé prvky SWOT analýzy a provedeny jsou výpočty, aby bylo lépe porozuměno silným a slabým stránkám, příležitostem a hrozbám, kterým JSDHO v Horní Plané čelí.

6.1.1 Silné stránky

Mezi nejsilnější stránky JSDHO Horní Planá patří adekvátní financování zřizovatelem a angažovanost členů s tradicí, viz tabulka 10.

Tabulka 10: Silné stránky SWOT analýza JSDHO Horní Planá

Vnější prostředí	Silné stránky	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. dobrá místní znalost územní působnosti	2	0,10	2	0,19
	2. angažovanost členů a tradice	4	0,19	4	0,76
	3. nadstandardní a nové vybavení	5	0,24	3	0,71
	4. flexibilnější reakce zřizovatele	1	0,05	1	0,05
	5. adekvátní financování zřizovatelem	6	0,29	5	1,43
	6. předurčenost DN a First Responder	3	0,14	3	0,43
celková hodnota					3,57

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

- dobrá místní znalost územní působnosti* – Členové JSDHO mají ve většině případů detailní znalost svého katastru působnosti ve srovnání se sousedními/jinými JPO
- angažovanost členů a tradice* – Členství v JPO se tradičně prolíná několika rodinnými generacemi, motivace členů vychází z altruismu a pomoci komunitě.
- Nadstandardní a nové vybavení* – JSDHO je nadstandardně a moderně vybavena technickými prostředky požární ochrany.
- flexibilnější reakce zřizovatele* – Obce jako zřizovatelé mohou reagovat rychleji/flexibilněji než státní správa. Například při pořizování věcných prostředků požární ochrany, oprav, přijímání nových členů.

5. **adekvátní financování zřizovatelem** – Zřizovatel po několik let vyčleňuje přes jeden milion Kč z městského rozpočtu na požární ochranu v obci.
6. **předurčenost DN a First Responder** – Předurčenost a specializace JSDHO umožňuje včasnou a odbornou pomoc obyvatelům města Horní Planá a široké veřejnosti.

6.1.2 Slabé stránky

Z tabulky 11 vyplývá, že akceschopnost v dopoledních hodinách a také zastaralá velkoobjemová CAS je nejslabší stránkou.

Tabulka 11: Slabé stránky SWOT analýza JSDHO Horní Planá

Vnitřní prostředí	Slabé stránky	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. věkový průměr členů JSDHO	2	0,10	-3	-0,29
	2. akceschopnost v dopoledních hodinách	6	0,29	-4	-1,14
	3. zastaralá hasičská zbrojnice	1	0,05	-1	-0,05
	4. absence prostředků NH	3	0,14	-2	-0,29
	5. zastoupení JSDHO	4	0,19	-3	-0,57
	6. zastaralá velkoobjemová CAS	5	0,24	-3	-0,71
celková hodnota					-3,05

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **věkový průměr členů JSDHO** – Nízký zájem mladých lidí o členství v JSDHO a tím se zvyšující věkový průměr členů v jednotkách.
2. **akceschopnost v dopoledních hodinách** – Přibližně 70 % členů JSDHO má pracoviště mimo dosah hasičské zbrojnice.
3. **zastaralá hasičská zbrojnice** – Hasičská zbrojnice pochází 1985 a její využití je na hranicích možností.
4. **absence prostředků NH** – Ve výbavě JSDHO chybí prostředky pro práci na vodní hladině.
5. **zastoupení JSDHO** – V ČR chybí oficiální zastoupení JSDHO na úrovních okresů, krajů a státu k projednávání záležitostí JSDHO v celé ČR.
6. **zastaralá velkoobjemová cisterna** – CAS z roku 1986 je sice po zdařilé rekonstrukci a repasi, ale je již morálně zastaralá a její průjezdnost těžkým terénem je omezená.

6.1.3 Příležitosti

Jako největší příležitost pro zlepšení současné situace pro JSDHO je z tabulky 12 patrné maximální využívání dotací. Dále se jedná o možné přeřazení do kategorie JPO II a přírůstek obyvatel v městě.

Tabulka 12: Příležitosti SWOT analýza JSDHO Horní Planá

Vnější prostředí	Příležitosti	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. oficiálního zastoupení JSDHO	1	0,07	1	0,07
	2. maximální využívání dotací	3	0,20	5	1,00
	3. využívání externích firem a lektorů	1	0,07	2	0,13
	4. zapojení JSDHO při tvorbě legislativy	2	0,13	2	0,27
	5. přeřazení do kategorie JPO II	4	0,27	3	0,80
	6. přírůstek obyvatel v obci	4	0,27	3	0,80
celková hodnota					3,07

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **oficiálního zastoupení JSDHO** – Po vzoru hornorakouského systému by mělo být vytvořené oficiální zastoupení JSDHO na úrovni okresů, krajů a státu k projednávání záležitostí a potřeb JSDHO v ČR.
2. **maximální využívání dotací** – Maximální využívá dotací určených pro potřeby JSDHO od krajů, státu nebo EU.
3. **využívání externích firem a lektorů** – Najímání odborných společností/lektorů ke kurzům pro JPO, které HZS nepořádá nebo nemá kapacity.
4. **zapojení JSDHO při tvorbě legislativy** – Zástupci JSDHO by měli být zapojováni při tvorbě nové legislativy, jenž se dotýká JSDHO.
5. **přeřazení do kategorie JPO II** – Přeřazení do JPO II by vynutilo zaměstnání několika členů na hlavní nebo vedlejší pracovní poměr. To by zlepšilo akceschopnost v dopoledních hodinách a zvýšilo by operační působnost JSDHO.
6. **přírůstek obyvatel v obci** – Přírůstkem obyvatel ve městě se zvyšuje šance na nábor nových členů. Počet obyvatel je také důležitý příjmy do městského rozpočtu, z kterého je financováno JSDHO.

6.1.4 Hrozby

Nejčastější shoda u ohrožení fungování je podle tabulky 13 nezájem veřejnosti o členství v JSDHO a zastaralý zákon o PO.

Tabulka 13: Hrozby SWOT analýza JSDHO Horní Planá

Vnější prostředí	Hrozby	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. neuvolňování hasičů zaměstnavateli	3	0,14	-3	-0,43
	2. nezájem veřejnosti o členství v JSDHO	5	0,24	-5	-1,19
	3. časté změny ve vedení zřizovatele	1	0,05	-1	-0,05
	4. zvyšující se časová náročnost	2	0,10	-2	-0,19
	5. malá nabídka kurzů vedených HZS	4	0,19	-2	-0,38
	6. zastaralý zákon o PO	6	0,29	-4	-1,14
	celková hodnota				-3,38

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **neuvolňování hasičů zaměstnavateli** – Členové JSDHO nebudou uvolňováni zaměstnavatelem v operačním nebo organizačním řízení, i přes možnou kompenzaci mzdy.
2. **nezájem veřejnosti o členství v JSDHO** – Stále pokračující trend malého zájmu veřejnosti o členství v JSDHO.
3. **časté změny ve vedení zřizovatele** – Frekvence komunálních voleb je častá a priority vedení města v podporování JSDHO se mohou měnit s příchodem nových zastupitelů.
4. **zvyšující se časová náročnost** – Časová náročnost pro členy v organizačním řízení bude narůstat v souvislosti s novými výzvami a hrozby pro JPO.
5. **malá nabídka kurzů vedených HZS** – Nedostatečná kapacita, frekvence a nabídka odborné přípravy, kterou má HZS pořádat pro JSDHO.
6. **zastaralý zákon o PO** – Zákon z roku 1985 a z něho vycházející právní předpisy nereflktují současnost.

6.1.5 Výsledek SWOT analýzy JSDHO Horní Planá

Tabulka 14 zobrazuje výsledné skóre SWOT analýzy u JSDHO Horní Planá. Po součtu vnitřního a vnějšího prostředí je výsledná hodnota 0,21. Velitel JSDHO a zřizovatel by měli klást důraz na využití silných stránek a snažit se maximalizovat jejich potenciál. Zároveň by se také měli snažit využít silné stránky k minimalizaci dopadů případných hrozeb a řídit rizika tak, aby silné stránky nebyly ohroženy.

Tabulka 14: Výsledné skóre SWOT analýzy JSDHO Horní Planá

Vnitřní prostředí		Vnější prostředí	
Silné stránky	3,57	Příležitosti	3,07
Slabé stránky	-3,05	Hrozby	-3,38
celkem vnitřní prostředí	0,52	celkem vnější prostředí	-0,31
výsledné skóre SWOT analýzy		0,21	

Zdroj: vlastní výzkum autora

Nejvyšší hodnoty 3,57 dosahují silné stránky spojené s adekvátním financováním ze strany zřizovatele, angažovaností členů a dlouholetou tradicí. Tyto silné stránky organizace jsou zřejmé a výrazné. Nadstandardní a moderní vybavení dále posiluje schopnost organizace plnit své povinnosti JSDHO jako stabilní oporu a základ. Je ovšem potřeba hlídat vysokou hodnotu hrozeb.

6.2 SWOT FF Ulrichsberg a Fullerův trojúhelník

Ze získaných dat od respondentů z FF Ulrichsberg je opět sestavena SWOT analýza s využitím Fullerova trojúhelníku.

6.2.1 Silné stránky

Členové FF Ulrichsberg nejčastěji jako přednost uváděli silnou zastřešující organizaci a kvalitní systém odborné přípravy, viz tabulka 15.

Tabulka 15: Silné stránky SWOT analýza FF Ulrichsberg

Vnitřní prostředí	Silné stránky	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. spolupráce s ostatními hasičskými sbory	1	0,05	2	0,10
	2. moderní požární technika a vybavení	3	0,14	3	0,43
	3. motivace, soudružnost, profesionalita	6	0,29	5	1,43
	4. FF je členem OÖLFV	4	0,19	3	0,57
	5. vlastní tvorba poplachového plánu	2	0,10	2	0,19
	6. práce s mládeží	5	0,24	4	0,95
	celková hodnota				3,67

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. *spolupráce s ostatními hasičskými sbory* – Pravidelná spolupráce s okolními sbory při cvičeních a odborných kurzech je základem pro úspěšné fungování sousedních FF v ostrém nasazení.
2. *moderní požární technika a vybavení* – Zákonná obnova požární techniky a vybavení.
3. *motivace, soudružnost, profesionalita* – Pomoc komunitě, vzájemný respekt a úcta a vysoká míra profesního vzdělání.
4. *FF je členem OÖLFV* – Hornorakouské zemské sdružení hasičů vytváří dobré podmínky pro fungování FF, BTF a BF. Systém volených funkcionářů je již léta osvědčenou praktikou.
5. *vlastní tvorba poplachového plánu* – Velitel FF vytváří poplachový plán, který schvaluje okresní velitel a zemské velitelství v Linci. Katastrální znalost potencionálních hrozeb a taktických možností FF s vazbou na místní komunitu je předpokladem ke zpracování dokumentace odpovídající realitě.
6. *práce s mládeží* – FF jsou povinné vést hasičskou mládež, zajišťují tak výchovu další generace aktivních členů FF.

6.2.2 Slabé stránky

Vlastní financování patří mezi přední slabé stránky, jak je patrné z tabulky 16.

Tabulka 16: Slabé stránky SWOT analýza FF Ulrichsberg

Vnitřní prostředí	Slabé stránky	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. mála kapacita hasiv v požární technice	3	0,16	-2	-0,32
	2. financování z vlastních prostředků	5	0,26	-5	-1,32
	3. rozhodovací pravomoc sborů při nákupech	1	0,05	-1	-0,05
	4. přetížení členů úkoly mimo PO	4	0,21	-4	-0,84
	5. nevyhovující hasičská zbrojnice	5	0,26	-3	-0,79
	6. slabá motorizace vozidel	1	0,05	-2	-0,11
celková hodnota					-3,42

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **malá kapacita hasiv v požární technice** – Požární technika v Horním Rakousku převáží obvykle pouze 1400 až 4000 l vody.
2. **financování z vlastních prostředků** – Členové FF musí pořádat různé kulturní akce pro komunitu, aby získali finance pro chod sboru. Zároveň vyhledávají dárce nejen mezi právníckými osobami, ale i fyzickými.
3. **rozhodovací pravomoc sborů při nákupech** – FF nemají při nákupech nového vybavení, techniky nebo výstavby hlavní slovo, obzvláště pokud je některý nákup podpořen z veřejných financí.
4. **přetížení členů úkoly mimo PO** – Členové FF jsou velkou měrou časově zatíženi jinými úkoly, které nespádají do organizačního nebo operačního řízení.
5. **nevyhovující hasičská zbrojnice** – Budova za hranicí životnosti bez adekvátního zázemí pro výkon služby.
6. **slabá motorizace vozidel** – I nová požární technika má slabý motorový výkon, který je potřebný v příhraničním kopcovitém terénu.

6.2.3 Příležitosti

Největší příležitosti se dle tabulky 17 týkají zlepšení veřejného financování FF a financování od podniků se zvýšeným požárním rizikem.

Tabulka 17: Příležitosti FF Ulrichsberg

Vnější prostředí	Příležitosti	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. navýšení kapacit v hasičské škole	4	0,19	3	0,57
	2. zvýšení veřejných finančních prostředků	6	0,29	5	1,43
	3. politická propagace činnosti sboru	1	0,05	1	0,05
	4. lepší umístění speciální požární techniky	2	0,10	2	0,19
	5. požární technika se silnější motorizací	3	0,14	2	0,29
	6. finanční podpora podniků	5	0,24	4	0,95
	celková hodnota				3,48

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **navýšení kapacit v hasičské škole** – Navýšení kapacit zkrátí dlouhé čekací lhůty na odborné kurzy.
2. **zvýšení veřejných finančních prostředků** – Zákonné navýšení minimální podpory ze strany spolkové a zemské vlády by pomohlo posunout FF vpřed. Navýšení požární daně by přineslo další potřebné prostředky.
3. **politická propagace sboru** – Zvýšený zájem komunálních a zemských politiků by mohl více podpořit dobrovolnickou činnost v FF.
4. **lepší umístění speciální požární techniky** – Velkoobjemové cisternové automobilové stříkačky nebo lesní speciály by podpořily likvidaci požárů v lesích.
5. **požární technika se silnější motorizací** – Výrobce podvozkové části požární techniky by měl osazovat silnější motory, už jen s ohledem na trend v Horním Rakousku, kde se pořizují cisterny s obsahem 4 000l vody.
6. **finanční podpora podniků** – Podniky a provozovny se zvýšeným požárním rizikem by měly odvádět povinnou finanční podporu místním FF.

6.2.4 Hrozby

Nejzávažnější externí ohrožení v tabulce 18 představuje snížení veřejného financování a uvolňování členů FF zaměstnavatelem.

Tabulka 18: Hrozby FF Ulrichsberg

Vnější prostředí	Hrozby	Četnost	Váha kritéria	Vlastní hodnocení	Síla kritéria
	1. uvolňování zaměstnavatelem	5	0,24	-4	-0,95
	2. špatná dostupnost náhradních dílů	1	0,05	-1	-0,05
	3. časová náročnost pro členy	4	0,19	-3	-0,57
	4. snížení veřejného financování	6	0,29	-5	-1,43
	5. více elektroniky ve vozidlech a vybavení	3	0,14	-2	-0,29
	6. nízká kvalita hasičského vybavení	2	0,10	-2	-0,19
celková hodnota					-3,48

Zdroj: vlastní výzkum autora

Vysvětlení odpovědí respondentů:

1. **uvolňování zaměstnavatelem** – Neuvolňování členů FF ze zaměstnání při vyhlášení poplachu operačním střediskem v Linci.
2. **špatná dostupnost náhradních dílů** – Nedostatek náhradních dílů pro vozidla starší 20 let.
3. **časová náročnost pro členy** – Vzrůstající administrativa, odborná příprava a plnění velkého počtu úkolů nesouvisejících s požární ochranou může demotivovat stávající a nové členy.
4. **snížení veřejného financování** – Úsporné opatření spolkové a zemské vlády může postavit rozvoj FF.
5. **více elektroniky ve vozidlech a vybavení** – V novém vybavení a požární technice je stále více elektroniky, to může znamenat častou poruchovost s nutným odborným servisem.
6. **nízká kvalita hasičského vybavení** – Klesající kvalita hasičského vybavení, které už nemá dlouhou životnost a odolnost. Nutná častá obměna vybavení.

6.2.5 Výsledek SWOT analýzy FF Ulrichsberg

Výsledné skóre SWOT analýzy v tabulce 19 po sečtení vnitřních a vnějších faktorů vychází 0,25. I zde výsledek ukazuje na to, že by se měl klást důraz na využití silných stránek a snaha maximalizovat jejich potenciál. Zároveň by také měla být snaha využít silné stránky k minimalizaci dopadů případných hrozeb a řídit rizika tak, aby silné stránky nebyly ohroženy.

Tabulka 19: Výsledné skóre SWOT analýzy FF Ulrichsberg

Vnitřní prostředí		Vnější prostředí	
Silné stránky	3,67	Příležitosti	3,48
Slabé stránky	-3,42	Hrozby	-3,48
celkem vnitřní prostředí	0,25	celkem vnější prostředí	0
výsledné skóre SWOT analýzy		0,25	

Zdroj: vlastní výzkum autora

Silné stránky organizace, spočívající v motivaci, soudružnosti, profesionalitě a práce s mládeží dosahují hodnoty 3,67. Je však důležité stále sledovat potenciální hrozby a důsledně je řešit.

6.3 Vzájemné dotazníkové šetření

Respondenti z JSDHO Horní Plané byli dotazováni ohledně jejich názorů na organizaci požární ochrany a technického vybavení v Horním Rakousku. Členové FF Ulrichsberg byli osloveni se stejnou otázkou, ale týkala se situace v České republice. Přibližně 21 % respondentů z řad JSDHO Honí Planá odpovědělo, že má pouze omezené informace o fungování systému požární ochrany a technickém vybavení v Horním Rakousku. Podobná míra neznalosti byla vyjádřena respondenty z FF Ulrichsberg, přičemž dosáhla 23 %.¹²³

¹²³ vlastní výzkum autora

6.3.1 Pohled členů FF Ulrichsberg na český systém PO

Tabulky 20 až 21 shrnují nejčastější pohled členů FF na fungování systému požární ochrany v České republice.

Tabulka 20: Klady dle členů FF

Pohled FF na JSDHO	Klady
	více výcviku v první pomoci
	větší motorový výkon požárních vozidel
	system IZS
	větší zásoba hasiv ve požárních vozidlech
	žádné vlastní financování chodu JPO
	uvolňování členů zaměstnavatelem
	možnost využívání dotací od státu, kraje a EU

Zdroj: vlastní výzkum autora

Tabulka 21: Nedostatky dle členů FF

Pohled FF na JSDHO	Nedostatky
	vybavení starší technikou
	velká katastrální území vlastní místní působnosti JSDHO
	nedostatečná státní podpora pro nižší kategorie JSDHO
	žádné oficiální spojení s Horní Rakouskem
	KOPIS nevyužívá JSDHO ve vlastním územní působnosti
	žádné zastupování zájmů JSDHO
	malý minimální počet členů JSDHO

Zdroj: vlastní výzkum autora

6.3.1 Pohled členů JSDHO Horní Planá na hornorakouský systém PO

Názor členů JSDHO Horní Planá na fungování systému požární ochrany v Horní Rakousku představují tabulky 22 a 23.

Tabulka 22: Klady dle členů JSDHO

Pohled JSDHO na FF	Klady
	častější obnova vozového parku
	modernější vybavení prostředky požární ochrany
	výchova mládeže
	velká členská základna
	etablovaná struktura FF v Horní Rakousku
	kvalitnější systém odborné přípravy
	system opěrných bodů zahrnuje i FF

Zdroj: vlastní výzkum autora

Tabulka 23: Nedostatky dle členů JSDHO

Pohled JSDHO na FF	Nedostatky
	některé sbory stále disponují zastaralou technikou
	systém svolávání FF – členové musí mít u sebe pagery
	členové FF musí částečně sami financovat chod FF
	nedostačující kapacita hasiv ve vozidlech
	nejednotnost s ostatními spolkovými zeměmi
	vysoký minimální počet členů vzhledem k charakteru obce
	velitel FF nebo velitel zásahu ručí svým celým majetkem

Zdroj: vlastní výzkum autora

Výsledky zkoumání této kapitoly poskytly důležité poznatky týkající se organizace požární ochrany v obcích Horní Planá a Ulrichsberg. Vzájemné hodnocení přináší překvapivé odpovědi, které obohacují a rozšiřují pohled na danou problematiku. I přes částečnou jazykovou bariéru se podařilo porozumět hlavním myšlenkám hornorakouských kolegů. Detailní vyhodnocení klíčových informací a jejich vlivu je provedeno v následující kapitole.

7 Diskuze

Samotné zmapování systému požární ochrany v České republice a Horním Rakousku, založené na literární a legislativní rešerši ukázalo, jak velký rozdíl panuje v organizaci jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí a Frewillige Feuerwehr. Jako hlavní diferenci vidí autor strukturu a zastřešení JSDHO a FF ve státním aparátu. Hornorakouská legislativa vztahující se k FF je rozsáhlejší a detailněji upravuje práva a povinnosti samotných sborů, jejich členů a volených funkcionářů. Tato skutečnost se odráží i v odpovědích respondentů vybraných organizací.

Dále byly v této bakalářské práci stanoveny dvě výzkumné otázky:

- 1. Jaké negativní vlivy mohou do budoucna ohrozit činnost JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg?*
- 2. Jaké možné vnější faktory by mohly přispět k redukci hrozeb a slabých stránek JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg?*

Podkladem pro vyhodnocení výzkumných otázek byla data získaná výzkumným šetřením s celkově 48 respondenty. Ze sestavené SWOT analýzy a za využití Fullerova trojúhelníků vyplývají následující skutečnosti.

Odpovědi na výzkumnou otázku 1 pro JSDHO Horní Planá lze vyjádřit následovně.

Největší hrozbou je nezájem veřejnosti o členství v JSDHO. Jedná se o celospolečenský problém, který je možné spatřovat i v jiných organizacích a spolcích. Je otázkou, zda lidé v současné době, nemají již žádný volný čas nebo je například jednodušší se angažovat v online prostředí.

Zastaralý zákon o PO z 1985 je již několik let bez výrazných změn pro JSDHO. Bez adekvátních změn, které by znamenaly větší výhody a práva pro členy se snižuje šance oslovovat nové potenciální členy JSDHO.

Nový zákon o PO by mohl vyřešit také problém s neuvolňováním hasičů zaměstnavateli. I když má zaměstnavatel nárok uplatňovat u svého zaměstnance – člena JSDHO refundaci mzdy, realita je jiná. Hasiči nejsou uvolňováni z výrobních podniků z toho důvodu, že kvůli jejich absenci by byl ohrožen nebo zastaven výrobní proces a vzniklou ztrátu zaměstnavateli nikdo nekompensuje. Podobná situace je u osob samostatně výdělečně

činných, kteří nemohou riskovat nedodržení lhůt nasmlouvaných zakázek a vystavovat se případným smluvním sankcím z prodlení.

Malá nabídka kurzů vedených HZS a její frekvence může být příčinou demotivace členů JSDHO a stagnaci rozvoje samotné JPO. Bez potřebných znalostí a praktických zkušeností klesá využitelnost JSDHO k nasazení na výzvu KOPIS. Dlouholetým problémem u HZS Jihočeského kraje je absence kurzu obsluhy motorových pil v jednotce PO nebo vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel.

Hasiči všech kategorií zasahují v současnosti u daleko širšího spektra mimořádných událostí, než tomu bylo v minulosti. Tento trend sebou přináší nové výzvy a nároky na hasiče. Členové JSDHO se musí častěji zúčastňovat odborné přípravy a praktického výcviku zaměřeného na nové postupy u moderních technologií, s kterými se mohou setkat u zásahu. Příkladem může být elektromobilita anebo požáry fotovoltaických systému. Zvyšující časová náročnost na odbornou přípravu a další administrativu může být i pro nynější členy závažím na misce vah při rozhodování k setrvání v JSDHO.

Obce jako zřizovatele mohou mít častou fluktuaci ve složení zastupitelstva. Poměrně časté komunální volby představují možnou změnu v prioritách vedení obce. Financování JSDHO se může dle rozhodnutí zastupitelstva snížit a celkově se může objevit „nová“ politika nepotřebnosti JSDHO, navzdory zákonným povinnostem obce.

Činnost FF Ulrichsberg může do budoucna ohrozit především snížení veřejného financování. Možná úsporná opatření obcí, spolkové a zemské vlády budou mít za následek tu skutečnost, že členové FF budou muset pořád více společenských akcí pro komunitu a hledat více sponzorů. Smutný obrázek a dle autora naprosto zásadní problém v hornorakouském systému financování FF. Je až k nevíře, že by členové obrazně „chodili s kasičkou dům od domu“ a vybírali peníze na chod místní FF.

Stejnou hrozbou jako na české straně je uvolňování člena FF zaměstnavatelem k zásahu. Respondenti se shodovali, že problém je v příliš nízké refundaci mzdy. Plus v tomto případě v hornorakouské straně je velká členská základna.

Vzrůstající časová náročnost pro členy je opět stejnou hrozbou jako u JSDHO Horní Planá. Značná část činnosti u FF Ulrichsberg se přímo netýká operačního nebo organizačního řízení, ale jak bylo již zmíněno v předchozím odstavci, obstarávání

finančních zdrojů pro FF je časově náročné. Oproti české straně mají i více nařízených ročních cvičení a výcviků.

Nová požární vozidla a vybavení FF má v sobě čím dál více elektroniky, která je často poruchová. Opravu poté musí provádět odborný servis za další mimořádně finanční výdaje. Členové FF také poukazovali na fakt, že software moderní techniky je občas příliš složitý a na jeho bezchybném fungování závisí řádný průběh zásahu.

Dalším ohrožení činnosti FF Ulrichsberg do budoucna je nízká kvalita hasičského vybavení. Dle respondentů současné vybavení nemá již takovou kvalitu, jako tomu bylo v minulosti a má také kratší životnost. Tento fakt je příčinou častější obměny vybavení a zvýšení finančních nákladů.

U požárních vozidel starších 20 let, a i některého přenosného vybavení je špatná dostupnost náhradních dílů. Kompilované shánění náhradních dílů má za následek dočasné vyřazení techniky mimo provoz a časté prodlevy mohou ohrozit akceschopnost FF.

Výzkumná otázka 2 se zabývá tím, jaké vnější faktory mohou do budoucna pomoci redukovat slabé stránky a hrozby JSDHO Horní Planá a FF Ulrichsberg.

U JSDHO Horní Planá se první řadě jedná o maximální využívání dotací od kraje, státu či fondů EU. Díky cizím finančním zdrojům se může pořídit nová velkoobjemová cisterna nebo může proběhnout výstavba nové zbrojnice.

Přeřazení JSDHO Horní Planá do kategorie JPO II nařízením kraje by pomohlo se zajištěním akceschopnosti v dopoledních hodinách díky zaměstnání několika členů v hlavním pracovněprávním vztahu se zřizovatelem. Zároveň by tato prestižní kategorie JSDHO mohla přilákat nové členy.

Přírůstek obyvatel v obci skýtá větší šance k získání nových členů do JSDHO. Počet obyvatel v obci je také důležitý pro výši rozpočtu zřizovatele.

Zapojení zástupců JSDHO při tvorbě legislativy vztahující se přímo k JSDHO by mohlo přinést sofistikované změny, vycházející z reálných potřeb a zkušeností členů JSDHO při výkonu služby.

Malou nabídku kurzů vedených HZS by mohlo vyřešit využívání externích firem a lektorů k provádění odborné přípravy a výcviků. Škála školení těchto externistů se zvyšuje, ovšem jen málo je certifikováno HZS.

Po vzoru hornorakouského systému by pomohlo vytvoření oficiálního zastoupení JSDHO při jednání s orgány na krajské a státní úrovni. Realita dnešních dní je taková, že zájmy JSDHO samozvaně zastupuje vedení SH ČMS.

Vnější příležitostí u FF Ulrichsberg vévodí zvýšení veřejných finančních prostředků. Tento krok dopředu by omezil nutnost vlastního financování členy FF a oslovování sponzorů. Řešení by mohlo být navýšení “požární daně” v Horní Rakousku a kontrola klíče přerozdělování financí od Zemského hasičského velitelství.

Další pomocí k vylepšení rozpočtu FF je finanční podpora podniků, v kterých hrozí zvýšení požární nebezpečí. Tyto podniky by měly finančně podporovat určitou minimální částkou místní FF.

Zemská hasičská škola v Linci by navýšením kapacit kurzů dokázala uspokojit více sborů FF. Snížila by se čekací lhůta zájemců o odborné vzdělání a nově vzdělání hasiči by mohli plynule nahradit na funkcích starší členy, kteří odcházejí kvůli věku z aktivní služby.

Ačkoliv si FF pořizují nová požární vozidla, které jsou z hlediska bezpečnosti a konstrukce nástavby na evropské špičce, oproti českým CAS zaostávají výkonem. CAS Tatra Terra má výkon 325 kW, zatímco MAN RLF-A disponuje 250 kW. Zemský hasičský svaz by mohl upravit technické podmínky pro nová vozidla a tím dát výrobcům podvozků podnět pro navýšení výkonu motoru.

Lepší umístění speciální požární techniky, konkrétně hasičských cisteren s obsahem vody nad 4000 litrů by pomohlo FF v blízkosti rozsáhlých lesů a polí s likvidací požáru při nedostatku vody. Doposud jsou tyto cisterny dislokovány především ve větších městech.

Poslední příležitostí podle respondentů je lepší politická propagace činnosti sboru, ať na komunální nebo zemské úrovni. Takováto iniciativa by pomohla k lepšímu vnímání FF na veřejnosti, většímu zájmu obyvatel o členství ve sboru a zvýšení povědomí o potřebě stabilních financí pro správné fungování FF.

Při porovnání zjištěných skutečností a zodpovězení výzkumných otázek je názor autora, že neexistují propastné rozdíly mezi organizací a technickým vybavením v České republice a Horním Rakousku. Několik postřehů je ovšem nutné zmínit.

Je zajímavé, že zatímco zásadní problém hornorakouského systému je financování, česká strana se potýká s ubývající členskou základnou JSDHO. Podstatou stabilní členské základny v Horním Rakousku je cílená a povinná práce s mládeží. Prestiž a uznání FF přináší další zájemce o členství, kteří se chtějí stát součástí rozsáhlé a soudržné skupiny dobrovolníků. JSDHO nepracují s mládeží a většinou samotný nábor probíhá až u dospělých jedinců. Veřejnost má nízké povědomí o činnosti JSDHO a nebývá vzácností, že ani orgány vedení obcí nevědí, k čemu tuto organizační složku v obci mají. Jako možné řešení situace považuje autor soustavnou propagaci zaměřenou na JSDHO. Tohoto úkolu by se mělo zhostit Ministerstvo vnitra ČR po vzoru náborových kampaní Armády ČR nebo Policie ČR. Souběžně s tímto marketingem by bylo vhodné novelizovat zákon o PO, obzvláště části týkající se JSDHO. Tím má autor na mysli zejména usnadnění uvolňování hasičů zaměstnavatelem, předlohou by mohlo být uvolňování členů Aktivních záloh ozbrojených sil ČR. Další novelizací by mělo být stejné oprávnění člena JSDHO jako příslušníka HZS, při výkonu funkce velitele zásahu. V prvopočátku by byla také dostačující změna názvu JSDHO. Současná záměna se SDH je zmatečná.

Financování JSDHO je rozdílné obce po obci, někde se roční náklady pohybují přes 1 milion Kč, jinde dosáhnout sotva 100 tisíc Kč. Existuje také velký počet JPO V, které “fungují” jen na papíře.

Dle názoru autora je problematika nedostatku financí v Horním Rakousku spojená s minimální velikostí členské základny. Pokud má mít FF Ulrichsberg minimálně 67 členů ve své povinné oblasti, náklady na základní osobní ochranné prostředky (zásahový třívrstvý komplet, zásahová helma, rukavice, boty a kukla) vychází při českých cenách v roce 2024 na přibližně 3 819 000 Kč. Pro JSDHO Horní Planá by kompletní nové vybavení základními ochrannými prostředky pro minimální početní stav (14 členů) vyšlo na 798 000 Kč. Minimální počet členů v Ulrichsbergu převyšuje i základní početní stav příslušníků na směnách na stanici HZS C3.

Závěr

Cílem této práce bylo porovnání organizace a vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů v Horní Plané a Ulrichsbergu na základě předchozího zmapování systému dobrovolných hasičských jednotek v České republice a Horním Rakousku.

Teoreticko-metodická část práce vychází z důkladné rešerše odborné literatury, článků a legislativy v oblasti požární ochrany. Cílem rešerše bylo získat nezbytné informace a poznatky pro následné psaní textu, přičemž seznam relevantní literatury k danému tématu byl systematicky prozkoumán.

Kapitola 2 se zaměřuje na druhy a kategorie jednotek požární ochrany v České republice. Podrobněji rozebírá jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, včetně jejich zřizovatelů a způsobu financování. Dále se zabývá organizační strukturou těchto jednotek, odbornou přípravou členů a jejich technickým vybavením.

Dále v kapitole 3 byl zpracován detailní pohled na strukturu a fungování systému požární ochrany v Horním Rakousku. Zabývá se systémem požární ochrany na různých úrovních, včetně celostátní, úrovně spolkové země Horní Rakousko a charakterizuje druhy hasičských sborů. Komplexně jsou zkoumány dobrovolné hasičské sbory v Horním Rakousku – Freiwillige Feuerwehr. Stejně jako v předchozí kapitole, i zde je podrobný pohled zahrnující informace o zřizovatelích a metodách financování těchto sborů, popis organizační struktury, odbornou přípravu členů a dostupné technické vybavení pro jejich činnost v oblasti požární ochrany.

V praktické části se kapitola 4 věnuje jednotce sboru dobrovolných hasičů obce Horní Planá a kapitola 5 Freiwillige Feuerwehr Ulrichsberg. Obě kapitoly mají stejnou strukturu podkapitol. V úvodu je zahrnut popis zřizovatele, následuje část týkající se kategorií jednotek požární ochrany a personálního obsazení. Další část obsahuje informace o požární technice, kterou disponují hasiči z Horní Plané a Ulrichsbergu. Kapitoly uzavírá statistika mimořádných událostí, shrnující údaje o mimořádných událostech, se kterými se daná jednotka setkala během pětiletého sledovaného období.

Stěžejní bod praktické části práce, kapitola 6, předkládá samotný výzkum autora k zodpovězení výzkumných otázek. Pro proběhlé dotazníkové šetření s otevřenými odpověďmi byli jako vzorek respondentů vybráni členové jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Horní Planá a Freiwillige Feuerwehr Ulrichsberg. Autor shromáždil

48 odpovědí, ze kterých byly sestaveny SWOT analýzy. Tímto získal autor podklady k zodpovězení výzkumných otázek. Aplikace Fullerova trojúhelníku na vytvořené SWOT analýzy určila výsledné hodnoty, podle kterých bylo určeno, jakým směrem by měly obě organizace směřovat. Dotazníkové šetření umožnilo navíc získat názory hasičů z Ulrichsbergu na organizaci požární ochrany a technické vybavení v České republice. Zároveň byl získán pohled na hornorakouský systém od hasičů z Horní Plané.

V diskusi byly zhodnoceny dosažené výsledky v kontextu stanovených výzkumných otázek a teoretického rámce. Na základě této diskuse byly navrženy možné úpravy a inovace v oblasti organizace a vybavení jednotek požární ochrany, které by mohly vést k vylepšení jejich činnosti a zvýšení efektivity.

Vzhledem k stanoveným cílům lze konstatovat, že práce úspěšně dosáhla svého účelu. Analýza organizace a vybavení jednotek požární ochrany poskytla cenné poznatky o struktuře, financování, personálním složení a technickém vybavení obou jednotek.

Stanovené výzkumné otázky identifikovaly potenciální hrozby a slabé stránky jednotek požární ochrany a navrhly možné opatření pro jejich eliminaci nebo redukci.

Autor zastává názor, že čeští a hornorakouští hasiči se mohou navzájem inspirovat a předávat si své zkušenosti. Vzájemná spolupráce je nepochybně uskutečnitelná a měla by se transformovat do oficiálních dohod a memorand. Nicméně pro praktické využití je nezbytné dosáhnout hlubší oboustranné znalosti systému požární ochrany. Možná právě tato bakalářská práce může poskytnout impuls a iniciativu ke zlepšení příhraniční spolupráce.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ADAMEC, V., I. BREJZOVÁ, Z. HANUŠKA a M. ŠENOVSKÝ. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2022, 148 s. ISBN 978-80-7385-262-7
2. HANUŠKA, Z. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2. aktualizované vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7
3. HŮLKOVÁ, L., JELÍNEK, P. *Horní Planá a okolí*. Horní Planá: Srdce Vltavy, 2011, 191 s. ISBN 978-80-902738-3-2
4. JABLONSKÝ, J. *Operační výzkum*. Třetí vydání. Praha: Professional Publishing, 2007, 323 s. ISBN 978-80-86946-44-3
5. JAGR, S. *Historie městysu Horní Planá a přifařených vesnic*. Horní Planá: Město Horní Planá, 1995, 321 s. ISBN 978-80-902738-3-2
6. KRATOCHVÍL, M., KRATOCHVÍL, V. *Technické prostředky požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, 270 s. ISBN 978-80-7385-064-7
7. KRÖMER, A., MUSIAL, P., FOLWARCZNY, L. *Mapování rizik*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, 126 s. ISBN 978-80-7385-086-9
8. MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000, 70 s. ISBN 80-86199-23-1
9. NEDĚLNÍKOVÁ, H. a kol. *Statistická ročenka Hasičské záchranné sboru České republiky 2022* [Příloha odborného časopisu 112 číslo 3/2023]. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2023, 59 s. Bez ISBN
10. NEUHOFER, H., ZEILMAYR A. *Feuerpolizei und Feuerwehr in Oberösterreich*. Linz: Rudolf Trauner Verlag, 1999, 904 s. ISBN 3 85 487 058 2
11. OCHRANA, F. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum, 2019, 145 s. ISBN 978-80-246-4200-0
12. REKTOŘÍK, J. *Krizový management ve veřejné správě. Teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2004, 249 s. ISBN 80-86119-83-1
13. ŘÍCHOVÁ, B. *Komparace politických systémů II*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999, 235 s. ISBN 80-7079-107-1

14. ŠILHÁNEK, L. *Časopis 112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2012. Číslo 2/2012, 34 s. ISSN 1213-7057
15. VYSOCKÝ, J. *Základy hasičstva. Rukověť pro československé větší i menší obce, obecní úředníky, jakož i sbory hasičské a jednoty tělocvičné*. Obnovené vydání. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2020, 137 s. ISBN 978-80-7616-055-2

Elektronické zdroje

1. BUNDESANSTALT STATISTIK ÖSTERREICH. *Ein Blick auf die Gemeinde* [online]. 2024 [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://www.statistik.at/atlas/blick/?gemnr=41342>
2. GŘ HZS ČR; SOŠ PO A VOŠ PO. *Vzdělávací portál JPO. Hasiči vzdělávání – Základní – pravidelná odborná příprava členů* [online]. 2016 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>
3. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2023* [online]. 2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186757/1300722303.pdf/58801e7b-4f05-4470-908c-7295691d4dd2?version=1.3>
4. *Das Feuerwehrwesen in Oberösterreich einfach erklärt*. In *Youtube* [online]. 19.1.2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z WWW. <<https://youtu.be/M95II8AHiA?si=O71KSLK6fs8CwDKg>>. Kanál uživatele Oö. Landes-Feuerwehrverband, Landes-Feuerwehrkommando, Landes-Feuerweherschule
5. HANUŠKA, Z. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR* [online]. 3. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006 [cit. 2023-11-20]. ISBN 80-86634-02-9. Dostupné z: <https://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/030/.content/galerie-souboru/studijni-materialy/plosne-rozmisteni-sap.pdf>
6. KOLEKTIV AUTORŮ. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. *Jak psát vysokoškolské závěrečné práce* [online]. 2009, 35 s. Dostupné také z: https://www.fa.vutbr.cz/home/UT/TEA/TEA/Teorie_a_estetika_architektury/Entris/2012/3/16_Jak_psat_vysokoskolske_zaverecne_prace_files/INSTRUKCE-1.pdf
7. INTERREG VI-A Rakousko – Česko 2021–2027. *Centrum pro regionální rozvoj České republiky* [online]. ©2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z:

<https://www.crr.cz/programy-preshranicni-a-nadnarodni-spoluprace-2021-2027/nterreg-vi-a-rakousko-cesko-2021-2027>

8. MATTHIAS SCHAFFER. *Einsatzinfo* [online]. [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://einsatzinfo.cloud/search.php?by=last&query=10>
9. MĚSTO HORNÍ PLANÁ. *Historie a současnost* [online]. [2022] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.horniplana.cz/historie-a-soucasnost>
10. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů* [online]. c 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://sbirkapp.gov.cz/>
11. OÖLFV. *Abschnitts-Feuerwehrkommando Aigen* [online]. c2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://ro.oelfv.at/afk-aigen>
12. OÖLFV. *Bezirks-Feuerwehrkommando Rohrbach* [online]. c2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://ro.oelfv.at/bfk>
13. OÖLFV. *Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren* [online]. Linz, 2016, 47 s. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: https://www.oelfv.at/downloadcenter/06_Organisation_und_Verwaltung/06.02_Rechtsdienst/6.2.010_DO_Oeffentliche_Feuerwehren.pdf
14. OÖLFV. *Lehrgangsübersicht und Ausbildungsmodelle* [online]. c2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/das-kommando/ooe-landesfeuerweherschule/ausbildungsmodelle>
15. OÖLFV. *Organisation des Oö. LFV* [online]. c2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.oelfv.at/der-verband/verbandsorganisation>
16. ÖBFV. *Handbuch für die Grundausbildung* [online]. 2011 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/handbuch/>
17. ÖBFV. *Landesfeuerwehrverband Oberösterreich* [online]. 2024 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/homepage-oebfv-2/oebfv/bft/lfv-oberoesterreich/>
18. ÖBFV. *Organigramm*. Österreichischer Bundesfeuerwehrverband [online]. [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/homepage-oebfv-2/oebfv/organigramm/>
19. ÖBFV. *Satzung des Österreichischen Bundesfeuerwehrverbandes* [online]. 2022, 28 s. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.bundesfeuerwehrverband.at/wp-content/uploads/2022/06/Satzung-2022.pdf>

20. RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018, s. 116. ISBN 978-80-87544-91-4
21. STADT LINZ. *Bezirksfeuerwehrkommando Linz-Stadt* [online]. c2021 [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.linz.at/feuerwehr/3030.php>
22. ZZS JČK. *AED A FIRST RESPONDEŘI* [online]. c2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.zzsck.cz/cinnost/vzdelavaci-a-vycvikove-stredisko/aed-a-first-responderi>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3461-3473. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>>
2. ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557-3567. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>>
3. ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 95, s. 5446-5489. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3673>>
4. ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 95, s. 5490-5531. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3673>>
5. ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2007, částka 14, s. 246-268. Dostupné z WWW:< <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5105>>
6. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1985,

- částka 34, s. 674-691. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2165>>
7. JIHOČESKÝ KRAJ. Nařízení Jihočeského kraje 1/2023 ze dne 25. 5. 2023, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Jihočeského kraje jednotkami požární ochrany. In *Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů*. 2023, s. 4. Dostupné z WWW: <<https://sbirkapp.gov.cz/detail/SPPZ3NH7OYWZQLI2>>
 8. OBERÖSTERREICH. Landesgesetz Nr. 113/1994 Oö. Feuer – und Gefahrenpolizeigesetz. In: *Landesrecht konsolidiert Oberösterreich*. 1994, Gesetzesnummer 10000422, 13 s. Dostupné z WWW: <<https://www.ris.bka.gv.at/eli/lgbl/OB/1994/113/P0/LOO11000601>>
 9. OBERÖSTERREICH. Landesgesetz Nr. 104/2014 über das Feuerwehrewesen in Oberösterreich. In: *Landesrecht konsolidiert Oberösterreich*. 2015, Gesetzesnummer 20000798, 34 s. Dostupné z WWW: <<https://www.ris.bka.gv.at/eli/lgbl/OB/2014/104/P0/LOO40015843>>
 10. OBERÖSTERREICH. Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs – und Planungsverordnung. In: *Landesgesetzblatt authentisch für Oberösterreich*. 2015, Dokumentnummer LGBLA_OB_20150630_75, 9 s. Dostupné z WWW: <<https://www.ris.bka.gv.at/eli/lgbl/ob/2015/75/20150630>>
 11. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 20.9.2007, kterým se stanoví zásady pro výkon služby a odměňování členů jednotek sboru dobrovolných hasičů vybraných obcí. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky*. 2007, částka 54, 10 s.
 12. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27.1.2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků, ve znění Pokynu GŘ HZS ČR č. 29/2017. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky*. 2014, částka 3, 12 s.
 13. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 25.8.2014, kterým se upřesňuje označení hasičů při zásahu. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky*. 2014, částka 42, 7 s.
 14. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 17.3.2017, kterým se stanoví opěrné body Hasičského záchranného sboru České republiky a typy předurčenosti jednotek požární ochrany pro záchranné práce. In *Sbírka interních*

aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky. 2007, částka 16, 9 s.

15. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 22.12.2021, kterým se vydává Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniku, sboru dobrovolných hasičů obcí a sboru dobrovolných hasičů podniku. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky. 2021, částka 65, 123 s.*

Seznam zkratek

BF	– Berufsfeuerwehr
BTF	– Betriebsfeuerwehr
FF	– Freiwillige Feuerwehr
HZS	– hasičský záchranný sbor
HZSp	– hasičský záchranný sbor podniku
IZS	– integrovaný záchranný systém
JPO	– jednotka požární ochrany
JSDHO	– jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
JSDHp	– jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KOPIS	– krajské operační a informační středisko
ÖBFV	– Österreichische Bundesfeuerwehrverband
OÖ	– Oberösterreich
OÖLFV	– Oberösterreichisches Landes-Feuerwehrverband
SIAR	– sbírka interních aktů řízení

Seznam tabulek a obrázků

TABULKA 1: OPERAČNÍ HODNOTY DLE KATEGORIÍ JPO	16
TABULKA 2: POČTENÍ STAVY JPO V ČR ZA ROK 2023	16
TABULKA 3: MINIMÁLNÍ POČETNÍ STAVY U JSDHO	19
TABULKA 4: ODBORNÁ PŘÍPRAVA JSDHO	22
TABULKA 5: MINIMÁLNÍ VYBAVENÍ TECHNICKÝMI PROSTŘEDKY JSDHO	24
TABULKA 6: MINIMÁLNÍ POČET STAV FF V HORNÍM RAKOUSKU	34
TABULKA 7: MINIMÁLNÍ POČTY POŽÁRNÍ TECHNIKY FF, BF A BTF	37
TABULKA 8: MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI JSDHO HORNÍ PLANÁ	40
TABULKA 9: MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI FF ULRICHSBERG	43
TABULKA 10: SILNÉ STRÁNKY SWOT ANALÝZA JSDHO HORNÍ PLANÁ	45
TABULKA 11: SLABÉ STRÁNKY SWOT ANALÝZA JSDHO HORNÍ PLANÁ	46
TABULKA 12: PŘÍLEŽITOSTI SWOT ANALÝZA JSDHO HORNÍ PLANÁ	47
TABULKA 13: HROZBY SWOT ANALÝZA JSDHO HORNÍ PLANÁ	48
TABULKA 14: VÝSLEDNÉ SKÓRE SWOT ANALÝZY JSDHO HORNÍ PLANÁ	49
TABULKA 15: SILNÉ STRÁNKY SWOT ANALÝZA FF ULRICHSBERG	50
TABULKA 16: SLABÉ STRÁNKY SWOT ANALÝZA FF ULRICHSBERG	51
TABULKA 17: PŘÍLEŽITOSTI FF ULRICHSBERG	52
TABULKA 18: HROZBY FF ULRICHSBERG	53
TABULKA 19: VÝSLEDNÉ SKÓRE SWOT ANALÝZY FF ULRICHSBERG	54
TABULKA 20: KLADY DLE ČLENŮ FF	55
TABULKA 21: NEDOSTATKY DLE ČLENŮ FF	55
TABULKA 22: KLADY DLE ČLENŮ JSDHO	55
TABULKA 23: NEDOSTATKY DLE ČLENŮ JSDHO	56
OBRÁZEK 1: ORGANIZAČNÍ ÚROVEŇ VELENÍ V HORNÍM RAKOUSKU	27
OBRÁZEK 2: ORGANIZAČNÍ SCHÉMA FF	35

Seznam příloh

Příloha A Funkční označení členů JSDHO

Příloha B Hierarchie hodností hornorakouských FF

Příloha C Služební označení členů OÖLFV

Příloha D Zkratky požární techniky v Horní Rakousku

Příloha E Stanovení povinné třídy obce dle počtu obyvatel a počtu budov

Příloha F Dotazník pro členy JSDHO Horní Planá

Příloha G Dotazník pro členy FF Ulrichsberg

Přílohy

Příloha A Funkční označení členů JSDHO

Funkční označení na náramenících a na výložkách pracovního stejnokroje II a svetrů členů dobrovolných jednotek

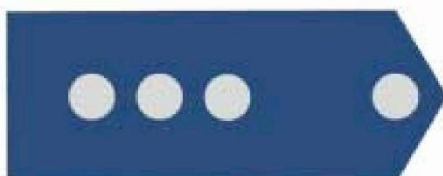
A. Nárameník

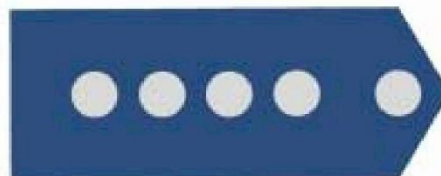
Hasič

Starší hasič po třech letech členství v jednotce

Strojník

Technik

Velitel družstva

Velitel družstva - zástupce velitele dobrovolné jednotky

Velitel dobrovolné jednotky

Zdroj: Příloha č. 13 k vyhlášce č. 247/2001 Sb.

Příloha B Hierarchie hodností hornorakouských FF

Zkratka	Hodnost	Minimální praxe k povýšení (v letech)	Požadavky na vzdělání (kurzy)
a) Hodnosti, které lze získat povýšením			
PFM	Probefeuwehrmann	Přijetí člena do FF	
FM	Feuerwehrmann	1 PFM	Základní odborná příprava, První pomoc
OFM	Oberfeuerwehrmann	2 FM	Základní odborná příprava, Rádio spojení
HFM	Hauptfeuerwehrmann	2 OFM	Nositel dýchací techniky nebo Strojník nebo První pomoc pro hasiče nebo Práce na vodě
LM	Löschmeister	2 HFM	Velitel družstva
OLM	Oberlöschmeister	3 LM	Řídící a zpravodajská služba nebo Nebezpečné látky nebo Obsluha požární techniky s vodou nebo Technický kurz I
HLM	Hauptlöschmeister	3 OLM	jako OLM
BM	Brandmeister	3 HLM	Velitel čety nebo Technický kurz II
OBM	Oberbrandmeister	4 BM	Velitel čety
b) Hodnosti vyplývající ze speciálních funkcí (jmenování nebo zvolení).			
HBM	Hauptbrandmeister		Pro jmenované velitele družstev nebo velitele řídicí a zpravodajské služby a jejich zástupce, vzdělání jako u OBM.
FA	Feuerwehrarzt		Lékař v hasičské sboru nebo jmenování na základě profesní kvalifikace
FS	Feuerwehrseelsorger		Kaplan v hasičské sboru nebo jmenování na základě profesní kvalifikace.
FK	Feuerwehrkapellmeister		Kapelník nebo vedoucí hasičské kapely.

Zkratka	Hodnost	Minimální praxe k povýšení (v letech)	Požadavky na vzdělání (kurzy)
AW	Amtswalter		Specializované vzdělání.
BI	Brandinspektor		Pro jmenované velitele čet nebo velitele řídicí a zpravodajské služby, vzdělání jako OBM.
OBI	Oberbrandinspektor		Vzdělání jako u OBM + kurz Velitel.
HBI	Hauptbrandinspektor		Jmenování velitelem FF, vzdělání jako OBM + kurz Velitel a kurz Velitel zásahu.
ABI	Abschnittsbrandinspektor		Jmenování velitelem okrsku, vzdělání jako OBM + kurz Velitel, kurz Velitel zásahu, absolvování odborné přípravy v oblasti prevence požárů, zdolávání katastrof a velitelských dovedností dle pokynů OÖLFV
c) Odborné hodnosti stanovené Zemským hasičským vedením.			
BM až HBM d.F.	Brandmeister bis Hauptbrandmeister des Fachdienstes		Specializované funkce v Zemském hasičském velitelství.
BI d.F.	Brandinspektor des Fachdienstes		Specializované funkce v Zemském hasičském velitelství, které vyžadují vyšší vzdělání.

Zdroj: § 16 Dienstordnung für öffentliche Feuerwehren

Příloha C Služební označení členů OÖLFV

DIENSTGRADTAFEL OBERÖSTERREICH

ÖÖ LANDES
FEUERWEHR
VERBAND

DIENSTGRADTAFEL OBERÖSTERREICH

FEUERWEHRJUGEND

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

OFFIZIERSDIENSTGRADE

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

HÖHERE OFFIZIERSDIENSTGRADE

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

MANNSCHAFTSDIENSTGRADE

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

CHARPENDIENSTGRADE

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ZINNOBERROT

ALLGEMEINE KOMPLEMENTEN

Offizierskette

Offizierskette

Kommandantknappe

Kommandantknappe

Aufschlößelschlafen

Aufschlößelschlafen

MITARBEITER DES ÖÖ L.F.V.

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

DIENSTGRAD DES ÖBFV

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

DIENSTGRAD DES ÖBFV

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

Präsident

SEESÖRGLICHER DIENST

ÄRZTLICHER DIENST

FACHDIENSTGRADE ORGANISATION UND VERWALTUNG

FACHDIENSTGRADE EINSATZ UND EINSATZVORBEREITUNG

LEHRBEREICH

FEUERWEHRMUSIK

ARBEITSSCHÜTZE

Zdroj: Dienstgradtafel 2023 Oö. LFV. In: Oö. Landes-Feuerwehrverband [online]. 2023 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://www.oelfv.at/downloadcenter/07_Marketing/7.1_Grafiken/Bekleidungsordnung_Dienstgradtafel_2023/7.1.001_GR_Bekleidungsordnung_Dienstgradtafel_OOE.jpg

Příloha D Zkratky požární techniky v Horní Rakousku

1. **ASF** (*Atemschutzfahrzeug*) = protiplynový automobil
2. **B1** (*Basisfahrzeug / Kleinlöschfahrzeug*) = základní hasičské vozidlo do 5500 kg
3. **HRF** (*Hubrettungsfahrzeug*) = automobilová plošina nebo žebřík
4. **HRF30** (*Hubrettungsfahrzeug mit maximal 30 m Rettungshöhe*) = automobilová plošina nebo žebřík s maximální záchrannou výškou 30 metrů
5. **KDOF** (*Kommandofahrzeug*) = velitelský automobil
6. **KRAN** (*Kran mit einer Lastkraft von zumindest 30 Tonnen*) = automobilový jeřáb s nosností nejméně 30 tun
7. **Last** (*Kraftfahrzeuge mit Ladefläche für die Führerscheinklasse C*) = nákladní vozidlo s ložnou plochou nad 3500 kg
8. **LF** (*Löschfahrzeug*) = hasičské vozidlo nad 5500 kg
9. **LF-A** (*Löschfahrzeug mit Allradantrieb*) = hasičské vozidlo s pohonem 4x4
10. **OEF** (*Öleinsatzfahrzeug*) = vozidlo k likvidaci uniklých nebezpečných látek
11. **RLF** (*Rüstlöschfahrzeug*) = cisternová automobilová stříkačka s vybavením k dopravním nehodám, požárům a technickým zásahům
12. **SF** (*Schlauchfahrzeug*) = hadicový automobil
13. **SRF** (*Schweres Rüstfahrzeug*) = těžké vyprošťovací vozidlo
14. **TF** (*Tauchfahrzeug*) = vozidlo potápěčů
15. **TLF** (*Tanklöschfahrzeug*) = cisternová automobilová stříkačka určená především k likvidaci požárů

Zdroj: autor dle § 12 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs – und Planungsverordnung

Příloha E Stanovení povinné třídy obce dle počtu obyvatel a počtu budov

Třída	Počet obyvatel od	Počet obyvatel do	Počet budov od	Počet budov do
1	1	1.000	1	200
2	1.001	2.500	201	500
3	2.501	5.000	501	1.000
4	5.001	10.000	1.001	2.000
5	10.001	20.000	2.001	3.000
6	20.001	30.000	3.001	5.000
7	30.001	150.000	5.001	15.000
8	150.001		15.001	

Zdroj: autor dle § 11 Landesgesetzblatt Nr. 75/2015 Oö. Feuer-Ausrüstungs – und Planungsverordnung

Příloha F Dotazník pro členy JSDHO Horní Planá

Dobrý den,

Jmenuji se Jakub Komžák a jsem studentem třetího ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích. Ve své bakalářské práci se věnuji porovnání organizace a vybavení jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí v České republice a Horním Rakousku. Anonymní výzkum je konkrétně zaměřený na jednotku sboru dobrovolných hasičů obce Horní Planá a Freiwillige Feuerwehr Ulrichsberg.

Dotazník s otevřenými odpověďmi je rozdělený na dvě tematické části – organizace v JSDHO/FF a technické vybavení JSDHO/FF. Každá část obsahuje šest otázek a týká se Vašeho osobního názoru k dané problematice. Na začátku každé tematické části je názorně uvedený souhrn dotazovaných oblastí.

Prosím Vás tímto o vyplnění dotazníku. Žádný názor není špatný a u jednotlivých otázek můžete pospat více ze svých postřehů a stanovisek.

Děkuji za Váš čas.

Jakub Komžák

Dotazník JSDHO

Organizace v JSDHO

Organizací se pro tento výzkum myslí například tyto oblasti:

- početní stavy členů JSDHO a zájem veřejnosti o výkon služby v JSDHO
- systém vzdělávání členů JSDHO (odborná příprava)
- zastupování a prosazování zájmů JSDHO na krajské a celostátní úrovni
- financování JSDHO zřizovatelem a možnosti využití cizích finančních zdrojů k investičním a neinvestičním akcím pro potřeby JSDHO
- práva a povinnosti členů JSDHO, uvolňování zaměstnavatelem, kompenzace ušlé mzdy členům JSDHO
- povolávání JSDHO k mimořádným událostem a spolupráce s HZS

- 1) *Co považujete za největší přínos a přednosti v organizaci požární ochrany v České republice z pohledu člena JSDHO? S čím jste spokojeni?*

- 2) *Co považujete za hlavní nedostatky v organizaci požární ochrany v České republice z pohledu člena JSDHO? S čím nejste spokojeni?*
- 3) *Jak by se dala z Vašeho pohledu zlepšit organizace požární ochrany v České republice z pohledu člena JSDHO? Co byste navrhoval?*
- 4) *Jaké negativní vlivy vnímáte v organizaci požární ochrany v České republice z pohledu člena JSDHO? Jaké jsou možné problémy a hrozby pro činnost JSDHO a jeho členy?*
- 5) *Co považujete za největší přínos a přednosti v organizaci požární ochrany v Horní Rakousku?*
- 6) *Co považujete za hlavní nedostatky v organizaci požární ochrany Horním Rakousku?*

Technické vybavení v JSDHO

Technickým vybavením se pro tento dotazník myslí například tyto oblasti:

- požární technika (požární vozidla, přenosná požární technika, motorové/aku vybavení)
 - povinné minimální vybavení požární technikou
 - stáří požární techniky, její obměna a živostnost
 - dostupnost a cena technického vybavení
 - možnosti získání cizích finančních zdrojů při pořízení nového technického vybavení
- 1) *Co považujete za největší klady a přednosti technického vybavení JSDHO? S čím jste spokojen?*
 - 2) *Jaké vnímáte hlavní nedostatky nebo slabé stránky v současném technickém vybavení JSDHO? S čím nejste spokojen?*
 - 3) *Jaké vnímáte možnosti nebo příležitosti ke zlepšení technického vybavení JSDHO? Co byste navrhovali?*
 - 4) *Jaké největší problémy a možná rizika vnímáte u současného technického vybavení JSDHO? Jaké hrozby vnímáte do budoucnosti?*
 - 5) *Co považujete za největší klady a přednosti technického vybavení dobrovolných hasičských sborů v Horní Rakousku?*
 - 6) *Jaké vnímáte hlavní nedostatky nebo slabé stránky v současném technickém vybavení dobrovolných hasičských sborů v Horním Rakousku?*

Zdroj: autor

Příloha G Dotazník pro členy FF Ulrichsberg

Hallo liebe Kolleginnen und Kollegen,

meine Name ist Jakub Komžák und ich bin Student am Kolleg für Europa – und Regionalstudien in Budweis. In meiner Bachelorarbeit beschäftige ich mich mit dem Vergleich der Organisation und Ausstattung der Einheiten der Freiwilligen Feuerwehr der Gemeinden in Tschechien und Oberösterreich. Anonyme Forschung konzentriert sich speziell auf die FF Horní Planá und FF Ulrichsberg.

Der offene Fragebogen konzentriert sich auf die Organisation des Brandschutzes in Oberösterreich und Tschechien aus Sicht eines Mitgliedes des FF. Sechs Fragen, die Ihre persönliche Meinung zu diesem Thema betreffen.

Ich bitte Sie, den Fragebogen auszufüllen. Keine Meinung ist falsch und Sie können mehr von Ihren Beobachtungen und Meinungen zu einzelnen Fragen beschreiben.

Vielen Dank für Ihre Zeit.

Jakub Komžák

Fragebogen FF

Organisation in FF

Organisationen für diese Forschung umfassen beispielsweise folgende Bereiche:

- *Anzahl der FF-Mitglieder und öffentliches Interesse am FF-Dienst*
- *Bildungssystem der FF-Mitglieder (Ausbildung von FF)*
- *Vertretung der Interessen des FF durch gewählte Vertreter auf Bezirks-, Landes – und Landesebene*
- *Finanzierung von FF durch Gemeinden und die Möglichkeit, andere finanzielle Mittel für Investitionen und Nichtinvestitionsmaßnahmen für die Bedürfnisse von FF zu nutzen*
- *Rechte und Pflichten der FF-Mitglieder, Freistellung von FF-Mitgliedern durch den Arbeitgeber auf Notfälle, Entschädigung bei Lohnausfall der FF-Mitglieder*
- *Aufruf an FF zu Notfällen und Kooperation mit anderen FF und anderen (Polizei, Österreichisches Rotes Kreuz, Bergrettung)*

- 1) *Was halten Sie aus Sicht des FF-Mitgliedes für den größten Vorteil und Stärke in der Organisation des Brandschutzes in Oberösterreich? Mit was sind Sie zufrieden?*
- 2) *Was sind für Sie aus Sicht der FF-Mitglieder die größten Mängel in der Organisation des Brandschutzes in Oberösterreich? Mit was sind Sie nicht zufrieden?*
- 3) *Wie könnte aus Ihrer Sicht die Organisation des Brandschutzes in Oberösterreich aus Sicht eines Mitgliedes des FF verbessert werden? Was würden Sie vorschlagen?*

- 4) *Welche negativen Einflüsse spüren Sie bei der Organisation des Brandschutzes in Oberösterreich aus Sicht eines Mitgliedes der FF? Was sind mögliche Probleme und Gefahren für die Tätigkeit des FF und seiner Mitglieder?*
- 5) *Was sind für Sie die größten Vorteile bei der Organisation des Brandschutzes in der Tschechischen Republik?*
- 6) *Was sind Ihrer Meinung nach die größten Mängel bei der Organisation des Brandschutzes in der Tschechischen Republik?*

Technische Ausrüstung der FF

Im Rahmen dieses Fragebogens umfasst die technische Ausrüstung beispielsweise die folgenden Bereiche:

- *Feuerwehrausrüstung (Feuerwehrfahrzeuge, tragbare Feuerwehrausrüstung und andere Feuerlöscher)*
 - *Vorgeschriebene Mindest-Feuerlöschhausrüstung*
 - *alte Feuerwehrausrüstung, ihre Erneuerung und Lebensdauer*
 - *Verfügbarkeit und Preis der technischen Ausrüstung*
 - *Möglichkeiten der Beschaffung von Finanzmitteln für den Erwerb neuer technischer Ausrüstung; finanzielle Unterstützung der Gemeinde, des Bundes, des Landes, der Europäischen Union*
 - *Stützpunkte in Oberösterreich*
- 1) *Was sind Ihrer Meinung nach die größten Vorteile und Stärken der technischen Ausrüstung des FF? Womit sind Sie zufrieden?*
 - 2) *Was sind Ihre größten Mängel oder Schwächen bei der derzeitigen technischen Ausrüstung der FF? Mit was sind Sie nicht zufrieden?*
 - 3) *Welche Möglichkeiten oder Chancen sehen Sie, die technische Ausrüstung des FF zu verbessern? Was würden Sie vorschlagen?*
 - 4) *Was sind die größten Probleme und möglichen Risiken, die Sie bei der derzeitigen technischen Ausrüstung der FF sehen? Welche Bedrohungen sehen Sie für die Zukunft?*
 - 5) *Was sind Ihrer Meinung nach die größten Vorteile und Stärken der technischen Ausrüstung der FF in der Tschechischen Republik?*
 - 6) *Was sind Ihrer Meinung nach die Hauptmängel oder Schwachstellen in der derzeitigen technischen Ausrüstung der FF in der Tschechischen Republik?*

Zdroj: autor